WALK

#walktheglobalwalk

Edukativni materijali za nastavnike

3

WALK

#walktheglobalwalk

Edukativni materijali za nastavnike

3

Co-funded by
the European Union

Ova publikacija izdaje se uz financijsku potporu Europske unije.
Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost voditelja projekta i autora,
stoga kao takva ne odražava mišljenje i stavove Europske unije.

RADNA SKUPINA:
Koordinator Informativnih i edukativnih materijala: Claudia Maffei, Oxfam Italia Intercultura
Grafički dizajn Informativnih i edukativnih materijala: Nicola Zeloni, Toskana, Italija
Radna skupina za nastavne planove Informativnih i edukativnih materijala: Claudia Maffei, Oxfam Italia Intercultura; Alexandra Frontali Institut international des droits de l'Homme et de la paix; Despoina Kardogerou i Chrisoula Stamatoukou, ActionAid Hellas; Mandy Ballett, Dolen Cymru Lesotho; Polly Seton, Carmarthenshire County Council; Ines Alves, Lesley Atkins, Ria Dunkley, University of Glasgow

INDEX

ZAJEDNIČKA AKTIVNOST..... 13
OVDJE SVE POČINJE..... 15

NASTAVNI PLAN 1 - MIR 25
MIRNO DRUŠTVO: ŠTO JE TO? 27
MIRNO DRUŠTVO: STVORIMO GA SAMI..... 31

NASTAVNI PLAN 2 - PRAVDA 43
SOCIJALNA PRAVDA: SKULPTURA..... 45
KLIMATSKA PRAVDA..... 49
EKONOMSKA PRAVDA: BLAGO 52

NASTAVNI PLAN 3 - SNAŽNE INSTITUCIJE 67
ŠTO SU UČINKOVITE, ODGOVORNE I UKLJUČIVE INSTITUCIJE ?..... 69
IMAMO LI SVI JEDNAK PRISTUP INSTITUCIJAMA?..... 71
TKO IMA MOĆ? 74

Logični okvir za nastavni plan i program (linearno povećanje složenosti)

Informativni i edukativni materijal za nastavnike 3 usmjeren je na mir, pravdu i odgovorne i snažne institucije. U tu svrhu odlučili smo strukturirati aktivnosti u skladu s ove tri teme, koristeći pristup preklapanja (*cross-cutting*) povezan s ljudskom, ekološkom i ekonomskom dimenzijom održivog razvoja. To vam omogućava da radite na svom predmetu ili interdisciplinarno. Svaka dimenzija prati pedagoški pristup uči-razmišljaj-djeluj, stoga je vrlo važno izgraditi čvrstu bazu znanja, pozvati učenike da kritički promišljaju o tome i završiti manjim konkretnim aktivnostima koje uključuju učenike, školu i/ili njihove roditelje. Ne zaboravimo da građani igraju temeljnu ulogu u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.

0) Zajednički uvodni nastavni plan
Ciljevi održivog razvoja su međusobno povezani i svi ljudi diljem planeta moraju raditi zajedno kako bi ih ostvarili. U prvoj aktivnosti „Započnimo s ciljevima održivog razvoja" učenici će odabrati ikone ciljeva održivog razvoja i odgovarajući naslov, oslanjajući se jedan na drugog za pomoć. Između 17 ciljeva održivog razvoja odabrat će cilj održivog razvoja 16 i nacrtati cvijet koji će predstavljati njihove potrebe i razmišljanja o posljedicama virusa COVID-19, i to od osobne do kolektivne razine, i od lokalne do globalne dimenzije. Ovo je izmjena koja će biti uvedena u cilj održivog razvoja 16 i stvarnosti koje isti uključuje.

1) Mir
Kultura mira će se postići kada građani svijeta shvate globalne probleme, te počnu rješavati sukobe i boriti se za pravdu na nenasilan način i živjeti prema međunarodnim standardima ljudskih prava i jednakosti. Kako bi definirali mir, učenici će započeti sa zvijezdom od pet krakova s pojedinačnim ključnim riječima i proširit će svoju viziju ne samo razgovorom među sobom, već i simulacijom, kako bi bolje razumjeli različite oblike nasilja. Razmotrit će razliku između mirnih i nemirnih društava, produbljujući koncept mira, nasilja i povezanosti s pravdom. Vođeni aktivnostima poput „granja i korijenja" i novom poticajnom simulacijom, učenici će osmisliti načine na koje se možemo boriti za mir na nenasilan način.

2) Pravda
Ako pogledate ikonu COR-a 16, vidjet ćete da „nema mira bez pravde". U ovom modul učenici će naučiti istražiti ljudsku, ekološku i ekonomsku dimenziju pravde na lokalnoj i globalnoj razini, kritički razmišljati o pravednosti i poduzimati korake za promjenu nepravednih sustava. Putem participativnog kazališta ili internetskog stripa, stvarnih studija slučaja i pripovijedanja te igranje uloga na temelju nove verzije vježbe *„privilege walk*", savladat će pojmove i radnje uz pomoć kojih će znati uočiti nepravedne sustave i nejednakosti i predložiti promjene.

3) Snažne institucije
Kontinuiranom usporedbom pojedinačne i kolektivne razine, počevši od bliskih stvarnosti, učenici će naučiti što su „uključive institucije" i srodni pojmovi „učinkovitost", „odgovornost", „različitost". Nadamo se da će učenici prepoznati neka značenja tih ključnih riječi. Na kraju ovog dijela moći će razumjeti osnovne uloge i odgovornosti uključivih institucija i poboljšati svoje školsko okruženje.

ZAJEDNIČKA AKTIVNOST:

Započnimo s ciljevima održivog razvoja
COR 16 - Mir, pravda i snažne institucije
Što mi je najviše nedostajalo?
Završna rasprava i poveznica s COR 16

NASTAVNI PLAN 1 – MIR

- MIRNO DRUŠTVO: ŠTO JE TO?
- MIRNO DRUŠTVO: STVORIMO GA SAMI

NASTAVNI PLAN 2 – PRAVDA

- Skulptura pravde
- Klimatska pravda
- Socijalna pravda
- Ekonomska pravda

NASTAVNI PLAN 3 - SNAŽNE INSTITUCIJE

- Što su učinkovite, odgovorne i uključive institucije?
- Imamo li svi jednak pristup institucijama?
- Tko ima moć?

Edukativni materijal za nastavnike rezultat je intenzivne suradnje Radne skupine za obrazovanje koja uključuje 6 različitih europskih organizacija (Institut international des droits de l'Homme et de la paix, Francuska; ActionAid Hellas, Grčka; University of Glasgow, Škotska; Oxfam Italia Intercultura, Italija; Carmarthenshire County Council Education Department, Wales, i Dolen Cymru, Wales i Lesotho), u suradnji s partnerima projekta Walk the Global Walk iz Portugala, Bugarske, Hrvatske, Cipra i Rumunjske. Iako je potpuno prilagodljiv svakom nacionalnom kontekstu, ovaj program predstavlja bitnu europsku dimenziju i ima za cilj razviti zajedničku europsku zajednicu učenja.

ŠTO JE EDUKATIVNI MATERIJAL ZA NASTAVNIKE 3?

Informativni i edukativni materijal 3 dio je sveobuhvatnog obrazovnog programa Walk the Global Walk koji pruža podršku nastavnicima i učenicima (u dobi od 11 do 18 godina) da kritički sagledaju trenutne globalne trendove i probleme kroz Ciljeve održivog razvoja (COR).

Radi se o jednostavnom i jasnom alatu koji je namijenjen nastavnicima koji žele teme i metode vezane uz obrazovanje za globalno građanstvo i održivi razvoj uklopiti u predmete koje podučavaju u školi i, u suradnji s drugim kolegama, razvijati međukurikularne nastavne programe. Nastavnicima su na raspolaganju sve informacije, smjernice i podrška u planiranju nastavnog programa uz inovativniji pedagoški pristup u kojem velik broj aktivnosti vode sami učenici.

Informativni i edukativni materijal 3 usmjeren je na „Cilj održivog razvoja 16 – Mir, pravda i snažne institucije" a nastavlja se na Informativni i edukativni materijal 1 koji se bavi ciljem održivog razvoja 11 - „COR 11: Održivi gradovi i zajednice" te Informativni i edukativni materijal 2 usmjeren na „COR 13: Odgovor na klimatske promjene - poduzimanje hitnih mjera u borbi protiv klimatskih promjena i učinaka istih".

Materijal je izrađen 2020. godine dok svijet prolazi kroz izvanredne okolnosti uzrokovane pandemijom Covida-19 i posljedično zatvaranje škola koje je zahvatilo 1,2 milijarde djece i mladih u 150 zemalja, što je produbilo nejednakosti i predstavlja ozbiljnu prijetnju osnovnim pravima djece (ako ne i kršenje istih). Slijedom UNESCO-ovih 9 ideja javnog djelovanja za „obrazovanje u post Covid-19 razdoblju", važno je naglasiti da je obrazovanje opće dobro, da ga treba inovirati novim oblicima učenja te istovremeno štititi društvene prostore koje pružaju škole, da su nastavnici jedan od najvažnijih stupova našeg društva i sposobni su izgraditi izdržljivi sustav čak i usred nezabilježenog izvanrednog stanja poput ovog. Od ključne je važnosti „promicati sudjelovanje i prava učenika, mladih i djece i njihova prava. Međugeneracijska pravednost i demokratska načela trebali bi nas natjerati da na prvo mjesto stavimo sudjelovanje učenika i mladih u zajedničkom stvaranju poželjnih promjena." Uvidjet ćete da je ovo zlatna nit svih aktivnosti sadržanih u ovom materijalu, jer je ujedno i temelj obrazovanja za globalno građanstvo.

Prijedlog nastavnih aktivnosti, koje možete implementirati na satu (F2F), putem interneta ili kombinirano, sadrži sljedeće:

- prva zajednička aktivnost na Agendi 2030, ciljevi održivog razvoja, COR 16 i Covid-19 (1 sat)
- 3 nastavna plana usmjerena na drugačiji aspekt cilja održivog razvoja 16, možete birati između: 1) mira; 2) pravde, ili 3) odgovornih i snažnih institucija.

Dakle, možete raditi sa svojim učenicima na različitim razinama, provodeći između 1 i 3 nastavna plana, nakon prve aktivnosti. Na taj način, razredni dio može trajati između 4 i 10 sati. Nastavni plan je linearne prirode, tako da je sadržaj prvog dijela općenit, zatim postepeno prelazi na uže i specijalizirane teme, a svaki završava manjim konkretnim radnjama koje treba poduzeti za podizanje svijesti o cilju održivog razvoja 16. Iako je modularnost moguća, obrađivanje tema po predviđenom redoslijedu omogućit će učenicima da dobiju sveobuhvatniju sliku tema koje postaju sve složenije i kontroverznije. Treba imati na umu da su predviđeni nastavni planovi „prilagodljivi" i nisu u potpunosti propisani te su i strategije učenja međusobno zamjenjive. U slučaju da nastavne planove provodite na satu (op. prev. F2F - face to face), prilikom pripreme materijala za aktivnosti, razmislite o ekološki prihvatljivim opcijama poput prikazivanja slika na zaslonu umjesto ispisivanja na papiru.

Edukativni materijali za nastavnike

ZAJEDNIČKA AKTIVNOST	
NASLOV:	OVDJE SVE POČINJE
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat.
MATERIJALI:	A4 papir, papir za flipchart, kemijske olovke u boji, ljepljiva traka, prijenosno računalo/računalo s internetskom vezom, zvučnici i video projektor Prilog 1 – Uparivanje ciljeva održivog razvoja Prilog 2 – Ciljevi održivog razvoja Prilog 3 – Cvijet
PROSTORNI UVJETI:	Dovoljno velika prostorija u kojoj se učenici mogu slobodno kretati i raditi u grupama
CILJEVI:	• razumjeti cilj Agende 2030 i 17 ciljeva održivog razvoja • razmotriti vlastite ljudske potrebe i uvjete koji su potrebni da bismo te potrebe ispunili • kritički procijeniti pitanja mira, pravde, uključivosti i snažnih institucija na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☐ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☐ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☐ Integrirana kompetencija rješavanja problema
Predmeti	Sve discipline (jer je ovo uvodna aktivnost)
Uključeni ciljevi održivog razvoja	Svi ciljevi održivog razvoja; naglasak na COR 16
Online verzija	Sve online alternative nastavi u učionici (F2F) označene su ovim simbolom
Opis aktivnosti:	
00:00 – 00:15	**Započnimo s ciljevima održivog razvoja** • Zamolite učenike da formiraju krug, a zatim da zatvore oči. Ako je moguće, pustite laganu glazbu kako biste stvorili spokojnu i umirujuću atmosferu, ali neka glazba ipak bude dovoljno tiha da vas ostali mogu čuti. • Objasnite da ćete im zaljepiti komadić papira na leđa i zamolite ih da u tišini razmisle što bi to moglo biti. • Na leđima svakog sudionika zaljepite sliku jednog cilja održivog razvoja ili karticu s tekstom (Prilog 1). Ako je broj sudionika neparan, možete zamoliti jednog od njih da bude vanjski promatrač ili se vi pridružite grupi, pa ćete i vi na leđima imati sliku/karticu s tekstom. • Kada svima zaljepite sliku/karticu s tekstom na leđa, objasnite im da je ne smiju skinuti. • Zamolite ih da otvore oči i da 2-3 osobe pokušaju pogoditi što im je zaljepljeno na leđima. Objasnite da se na njihovim leđima nalazi 17 ciljeva održivog razvoja (ako je grupa dovoljno velika), koji su poznati i kao Agenda 2030 za održivi razvoj. Svaki sudionik ima ili sličicu ili naziv jednog cilja održivog razvoja, a zadatak grupe je da nađu svog para, tj. odgovarajuću sličicu pridruže odgovarajućem nazivu. • Kada misle da su pronašli svoj par, moraju stati jedan pored drugog. Mogu razgovarati ili se kretati po prostoriji, ali nije dopušteno pogledati svoj papirić ili ga skinuti s leđa.

15

Slijedi primjer nastavnih planova izrađenih na temelju edukativnih materijala.

Svaka aktivnost uključuje završnu raspravu koja je vrlo važna i za vas kao nastavnika i za vaše učenike. Zapravo, ona omogućava konsolidaciju naučenog, promišljanje i vrednovanje, izražavanje osjećaja, uviđanje onoga što ,je dobro funkcioniralo i onog što se može poboljšati. Količina vremena i pozornosti koju posvetite završnoj diskusiji trebala bi odgovarati duljini i važnosti aktivnosti koja se provodi na nastavi. Stoga možete postaviti samo jedno ili nekoliko pitanja ili zadati učenicima zadatak da odgovore na ta pitanja ili da to učine putem predloženih internetskih alata. U svakom slučaju,

preporučujemo da uvijek odvojite vrijeme za završnu raspravu. Aktivnosti su osmišljene da budu što uključivije: bavimo se manjinama, osobama migracijskog podrijetla, osobama s invaliditetom, te uključujemo metode koje pokušavaju zadovoljiti posebne potrebe. Međutim, vi sami najbolje poznajete vlastite učenike, stoga uzmite u obzir dimenziju uključivosti i prilagodite aktivnosti kako netko od učenika ne bi bio povrijeđen ili isključen.

Kako biste ovaj materijal iskoristili na najbolji mogući način, najprije pažljivo pročitajte sve njegove dijelove, a zatim slijedite savjete o povezivanju aktivnosti s predmetima koje podučavate. Još jednom napominjemo, vi najbolje znate što odgovara vašem predmetu.

Neki dijelovi sadrže i PITANJA ZA RAZMIŠLJANJE – ona će vam pomoći u osmišljavanju i planiranju nastave s obzirom na razne mogućnosti učenja i podučavanja.

Na početku i kraju svakog nastavnog plana naći ćete jednostavan i kratki ex-ante i ex-post upitnik za učenike, posebno osmišljen za mjerenje učenja i promjena. Provođenje upitnika je vrlo važno za uspjeh programa, a ujedno je i koristan alat za vas kao nastavnika kao izravna povratna informacija. Ex-ante upitnik provodi se prije zajedničkog uvodnog nastavnog plana, dok je ex-post upitnik potrebno obaviti na kraju nastave u razredu.

OBRAZOVANJE ZA GLOBALNO GRAĐANSTVO, ODRŽIVI RAZVOJ I ŠKOLSKI KURIKULUM

Osim produbljivanja nejednakosti, COVID-19 je također povećao broj incidenata potaknutih mržnjom, diskriminacijom i stigmatiziranjem. Prema UNESCO-u, u borbi protiv nerazumijevanja drugih i sebičnosti u kontekstu COVID-a-19, države članice trebaju osnažiti međunarodnu solidarnost promicanjem obrazovanja za globalno građanstvo.

„Obrazovanje za globalno građanstvo je ključno u razvijanju empatije i solidarnosti kod ljudi, mladih i starih, kao i uvažavanje drugih bez obzira na rasu, nacionalnost, etničku pripadnost, spol ili vjeru. Nadamo se da ćemo pomoći u jačanju socijalnog povjerenja kroz transformativnu moć obrazovanja za globalno građanstvo. Pozivamo sve da nam se pridruže u našim nastojanjima" - Grupa prijatelja o solidarnosti i uključivosti u sklopu obrazovanja za globalno građanstvo koju je UNESCO pokrenuo 26. svibnja 2020. godine

Pandemija COVID-19 dokazala je da živimo u složenom i međusobno povezanom svijetu, gdje kršenja ljudskih prava i zagađenje okoliša, nejednakost i siromaštvo još uvijek prijete miru i održivosti. Globalna dimenzija dio je našeg svakodnevnog života i predstavlja veliki izazov, posebice mladim ljudima kojima je posebno teško sve to razumjeti, izraziti vlastito mišljenje na temelju informacija, izraziti osjećaje i poduzeti korake, jer su njihova sadašnjost i budućnost ugroženi. Formalni školski sustav predstavlja najsigurniji i najuključiviji prostor gdje učenici imaju priliku učiti, razmišljati i testirati nove globalne kompetencije koje su potrebne u globalnom društvu u kojem žive. Štoviše, tijekom 2019. i 2020. godine prosvjedi izbijaju širom svijeta: od Europe do Latinske Amerike i Azije, ljudi demonstriraju na ulicama, boreći se za političke slobode. Bez obzira na činjenicu što su uzroci prosvjeda različiti i potaknuti i socijalnom i ekološkom i ekonomskom nepravdom, svi imaju nešto zajedničko: prosvjeduje se zbog nejednakosti, korupcije i nesposobnosti vlada, a većinu prosvjednika čine mladi ljudi.

Nadamo se da će vam ovaj Informativni i edukativni materijal pomoći da obradite ova pitanja u svakom predmetu ali i, koliko je moguće, u međukurikularnoj nastavi. Odabrali smo obrazovanje za globalno građanstvo, jer ono obuhvaća i obrazovanje za održivi razvoj.

U cijelom svijetu, posebice u Europi, civilno društvo i obrazovne institucije udružili su se kako bi napravili korak naprijed u formalnoj primjeni obrazovanja za globalno građanstvo. Vijeće Europe, UNESCO, Europska mreža za globalno obrazovanje (GENE - Global Education Network Europe) i druge važne organizacije i mreže širom svijeta pomogle su u razvijanju strategija i praksi za razvoj obrazovanja za globalno građanstvo i održivi razvoj u suradnji s državnim i lokalnim vlastima.

Definirano 2002. godine Deklaracijom o globalnom obrazovanju iz Maastrichta kao *„obrazovanje koje otvara oči i umove pred realnostima globaliziranog svijeta i potiče na stvaranje svijeta veće pravednosti, jednakosti i ljudskih prava"*, globalno obrazovanje razvija globalne transverzalne kompetencije građana. Te kompetencije, kao što su kritičko razmišljanje, rješavanje problema i javni govor, od ključne su važnosti kako bi mladi ljudi razumjeli, promišljali i djelovali s obzirom na lokalnu i globalnu povezanost današnjeg svijeta, i na taj način postali katalizatori transformacijske i održive promjene.

Iz povijesti obrazovanja za globalno građanstvo vidljivo je da ono obuhvaća različite oblike obrazovanja: obrazovanje za razvoj, obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za održivost, obrazovanje za mir i sprječavanje sukoba, međukulturalno obrazovanje i građansko obrazovanje. Međutim, kako je naglasio UNESCO u dokumentu „Obrazovanje za ciljeve održivog razvoja - ciljevi učenja" (2017.), obrazovanje za globalno građanstvo *„mora biti integrirano u sve kurikulume formalnog obrazovanja [...] Nikako ga ne smijemo smatrati pridjevnim obrazovanjem ili izoliranim samostalnim predmetom. Primjerice, u školskom obrazovanju, ono mora postati sastavni dio podučavanja i učenja glavnih predmeta."*

Koristeći preklapanja (cross-cutting), pristup temeljen na kompetencijama, kao i međukurikularni pristup, ovaj Informativni i edukativni materijal pruža podršku nastavnicima i edukatorima u integriranju tema povezanih s globalnim građanstvom i obrazovanjem usmjerenim na ljudska prava u školski nastavni plan i program, uz pomoć inovativnog, uključivog i sveobuhvatnog pristupa.

PITANJE ZA RAZMIŠLJANJE 1:

U kojoj mjeri već uključujete obrazovanje za globalno građanstvo/održivi razvoj u podučavanje i proces učenja?

Aktivnosti koje ćete pronaći ovdje usredotočene su na učenike te koriste razne resurse i metode kako bi se zadovoljili stilovi učenja i vrijednosti svakog učenika. Isto tako, potiče se suradnja, rješavanje problema, dijalog, kritičko razmišljanje te stimulira znatiželja i kreativnost i to putem nastave u učionici (F2F), digitalnim putem ili kombinirano. Aktivnosti uvijek imaju lokalno-globalni, mikro-makro pristup i pružaju informacije iz cijelog svijeta, na taj način započinju procese koji su odraz osobne dimenzije na kolektivnu, uključujući emocionalne i racionalne aspekte.

Transverzalne kompetencije koje učenici trebaju razviti usklađene su s ključnim kompetencijama UNESCO-a za održivost, a navedene su dokumentu „Obrazovanje za održivi razvoj. Ciljevi učenja" http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002474/247444e.pdf
Također su usklađene s Globalnim kompetencijama Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) koje je OECD definirao u dokumentu „Pripremanje naše mladeži za uključivi i održivi svijet. Okvir globalne kompetencije OECD PISA" (2018.) http://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf

OBRAZOVANJE ZA GLOBALNO GRAĐANSTVO I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

Uloga nastavnika u stvaranju održivog svijeta je od iznimne važnosti. Širom svijeta, nastavnici se udružuju u promicanju obrazovanja za globalno građanstvo i projekta Walk the Global Walk. U tome nisu sami - svake godine u rujnu UN pokreće Najveći svjetski nastavni sat (http://worldslargestlesson.globalgoals.org/), platformu s nastavnim planovima i materijalima za motiviranje nastavnika da učenike podučavaju Ciljevima održivog razvoja, koje još zovemo i Globalni ciljevi ili Agenda 2030.

Svijet se već desetljećima sve više povezuje na političkoj, ekonomskoj i društvenoj razini. Svjesni međusobne povezanosti svijeta, 2015. godine svjetski su čelnici pokrenuli Ciljeve održivog razvoja, „akcijski plan za ljude, planet i prosperitet", koje je potrebno ispuniti do 2030. godine. Ciljevi održivog razvoja definiraju jasne kvantitativne ciljeve, očekivane ishode i djeluju na globalnoj razini, te donose pojmove i aktivnosti koje su potrebne za stvarni održivi razvoj i rješavanje širokog spektra kritičnih globalnih pitanja, uključujući klimatske promjene, obrazovanje, jednakost, glad, pravdu, mir, siromaštvo, javno zdravlje i brojne druge globalne izazove. Ta je suradnja oblikovana takozvanim „globalnim građanstvom", „što po definiciji potiče narode i građane širom svijeta da se udruže u zajedničkim ciljevima. Globalna svijest i zajednička predanost djelovanju, koordinaciji i mobiliziranju drugih zaštitni su znakovi globalnog građanstva" (Evan Saperstein i Daniel Saperstein, Globalno građanstvo u svijetu pandemije COVID-19, Recenzija o globalnom građanstvu). U posljednje vrijeme smo mogli vidjeti kako nekoliko država prelazi iz multilateralizma u protekcionizam i nacionalizam (zabrane putovanja, imigracijske restrikcije, trgovinska ograničenja), te su, kako bi ograničili širenje pandemije, „svjetski čelnici koristili hitne mjere za povećanje ovlasti svojih vlada". Istovremeno, velike institucije poput Europske unije i Ujedinjenih naroda se zalažu za održavanje kohezije. Unatoč zatvaranju i ograničenjima, pandemija COVID-19 pokazala je da je rješenje globalnog problema, u ovako povezanom svijetu, moguće postići samo suradnjom, solidarnošću i jedinstvom. Od pokreta Fridays for Future, za borbu protiv klimatskih promjena, do pokreta Black Lives Matter, za konačno iskorjenjivanje rasizma,

Cilj 4.7	Pokazatelj 4.7.1
Do 2030. godine svi učenici moraju steći znanja i vještine potrebne za promicanje održivog razvoja, uključujući, između ostalog, kroz obrazovanje za održivi razvoj i održive stilove života, znanja i vještine potrebne za promicanje ljudskih prava, ravnopravnost spolova, kulture mira i nenasilja, globalnog građanstva i uvažavanje kulturne raznolikosti te doprinosa kulture održivom razvoju.	*Mjera u kojoj su (i) obrazovanje za globalno građanstvo i (ii) obrazovanje za održivi razvoj, uključujući ravnopravnost spolova i ljudska prava, uključeni na svim razinama u: (a) nacionalnoj obrazovnoj politici, (b) školskom kurikulumu, (c) edukaciji nastavnika i (d) vrednovanju učenika*

PITANJE ZA RAZMIŠLJANJE 2

Raspolažete li u ovoj fazi s dovoljno znanja i samopouzdanja da obrazovanje za globalno građanstvo uključite u svoj svakodnevni rad?

ljudi (a posebno mladi) ujedinili su se širom svijeta i zahtijevaju ljudsku, ekološku i ekonomsku pravdu, slobodu i jednakost. Ujedinili su se kako bi osigurali održivi razvoj za buduće generacije.

Kao nastavnik imate priliku potaknuti svoje učenike da kritički i iz perspektive globalnog građanstva razmišljaju o izazovima s kojima su suočeni, osigurati njihovo aktivno sudjelovanje, punu uključenost, od globalne prema lokalnoj dimenziji i obrnuto, a svoje nastavne metode obogatiti digitalnim alatima.

Kako je predviđeno Agendom 2030, kvalitetno obrazovanje (COR 4), usmjereno na važnost pristupa znanju i informacijama i njihove povezanosti, mora građanima pružiti skup znanja, vrijednosti, stavova i vještina koji se može koristiti u bilo kojem području rada bilo gdje na svijetu. Ono ima za cilj „svima osigurati uključivo i nepristrano kvalitetno obrazovanje i promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja". Spomenuti cilj također promiče obrazovanje za globalno građanstvo kao univerzalnu praksu:

Za daljnje informacije:

Videozapisi:

• Program Ujedinjenih naroda za razvoj: Prijelaz s Milenijskih ciljeva razvoja na Ciljeve održivog razvoja https://www.youtube.com/watch?v=5_hLuEui6ww

• Zaklada Ujedinjenih naroda: Pogled na Ciljeve održivog razvoja https://www.youtube.com/watch?v=5G0ndS3uRdo

• Michael Green, TED Talk Kako svijet učiniti boljim mjestom do 2030. https://www.ted.com/talks/michael_green_how_we_can_make_the_world_a_better_place_by_2030

Web stranice:

• https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

• Incheon deklaracija Obrazovanje 2030. i Okvir za djelovanje prema Ciljevima održivog razvoja http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656E.pdf

• Gradovi učenja i Ciljevi održivog razvoja: Vodič za djelovanje http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002604/260442e.pdf

COR 16 –Mir, pravda i snažne institucije

Za postizanje ciljeva održivog razvoja potrebna su mirna, pravedna i uključiva društva. Gdje god se nalazili, ljudi ne smiju živjeti u strahu ni od jednog oblika nasilja i moraju se osjećati sigurno dok prolaze kroz život bez obzira na etničku pripadnost, vjeru ili seksualnu orijentaciju.

Da bismo unaprijedili ciljeve održivog razvoja, potrebne su nam učinkovite i uključive javne institucije koje mogu pružiti kvalitetno obrazovanje i zdravstvo, pravednu ekonomsku politiku i uključivu zaštitu okoliša. Vlade, civilno društvo i zajednice moraju zajedno raditi

na implementaciji trajnih rješenja za smanjenje stope nasilja, postizanje pravde, borbu protiv korupcije i osigurati uključivo sudjelovanje u svakom trenutku. Sloboda izražavanja stavova, privatno i javno, mora biti zajamčena. Ljudi moraju biti u mogućnosti pridonijeti odlukama koje utječu na njihov život. Zakoni i politike moraju se primjenjivati bez ikakvog oblika diskriminacije. Sporove je potrebno rješavati putem političkih i pravosudnih sustava koji funkcioniraju. Državne i lokalne institucije moraju biti odgovorne i moraju postojati kako bi pružile osnovne usluge obiteljima i zajednicama na pravičan način i bez potrebe za podmićivanjem.

Kao što je vidljivo na donjoj slici, ključni element (#1)za postizanje ciljeva održivog razvoja je obrazovanje, a slijedi pravedna i odgovorna vlada (#4) koja pruža zaštitu od kriminala i nasilja (#6), jamči političku slobodu (#12) i slobodu od diskriminacije i progona (#13). Sve su to aspekti bitni za cilj održivog razvoja 16.

Činjenice i brojke

- Među institucijama koje su najviše pogođene korupcijom su sudstvo i policija.
- Korupcija, podmićivanje, krađe i utaja poreza koštali su zemlje u razvoju oko 1,26 trilijuna USD godišnje; ova količina novca mogla bi podići životni standard onih koji žive s manje od 1,25 dolara dnevno iznad 1,25 dolara tijekom najmanje šest godina.
- Zabilježeno je 73% rođenja djece mlađe od 5 godina, ali u zemljama subsaharske Afrike registrira se rođenje samo 46% djece.
- Otprilike 28,5 milijuna djece osnovnoškolske dobi koja ne pohađaju školu žive na područjima koja su pogođena sukobima.
- Vladavina prava i razvoj usko su povezani i uzajamno se osnažuju, što je bitno za održivi razvoj na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- Udio zatvorenika koji su u pritvoru bez presude postao je gotovo konstantan u posljednjem desetljeću a čini 31% ukupnog broja zatvorenika.

Nasilje nad djecom

- Nasilje nad djecom pogađa više od milijardu djece širom svijeta i košta društvo do 7 trilijuna dolara godišnje.
- 50% djece na svijetu svake godine doživi nasilje.
- Svakih 5 minuta, negdje u svijetu, jedno dijete umre nasilnom smrću.
- 1 od 10 djece seksualno je zlostavljano prije 18. godine.
- 9 od 10 djece živi u zemljama u kojima tjelesno kažnjavanje nije u potpunosti zabranjeno, što znači da 732 milijuna djece nema pravnu zaštitu.
- Jedan od 3 korisnika interneta u svijetu je dijete, čak 800 milijuna djece koristi društvene mreže. Svatko od njih može postati žrtva internetskog nasilja.
- Broj prijava seksualnog zlostavljanja djece putem interneta Nacionalnom centru za nestalu i iskorištavanu djecu porastao je s milijun u 2014. godini na 45 milijuna u 2018.
- Svake godine 246 milijuna djece širom svijeta žrtve su školskog nasilja.
- 1 od 3 učenika pretrpjelo je vršnjačko nasilje u školi u posljednjih mjesec dana, a najmanje 1 od 10 djece doživjelo je virtulano zlostavljanje.

Izvor: https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/

Niže možete pronaći 12 (pod)ciljeva koje je postavio COR 16 i njihove pokazatelje. Primijetit ćete da je cilj održivog razvoja 16 vrlo širok i obuhvaća nekoliko podtema. Kasnije ćete u ovom edukativnom materijalu pronaći naš pedagoški prijedlog za aktivno uključivanje učenika u proces učenja, razmišljanja i djelovanja u smjeru cilja održivog razvoja 16.

	CILJEVI	POKAZATELJI
16.1	Značajno smanjiti sve oblike nasilja i broj smrtnih slučajeva uslijed nasilja svugdje u svijetu	16.1.1 - Broj žrtava namjernog ubojstva na 100.000 stanovnika, prema spolu i dobi 16.1.2. - Smrt zbog sukoba na 100.000 stanovnika, prema spolu, dobi i uzrocima 16.1.3. - Udio stanovništva koje je pretrpjelo fizičko, psihičko ili seksualno nasilje u prethodnih 12 mjeseci 16.1.4. - Udio stanovništva koje se osjeća sigurno dok hodaju sami u području u kojem žive
16.2	Zaustaviti zlostavljanje, iskorištavanje i mučenje djece, trgovinu djecom i sve oblike nasilja nad djecom	16.2.1. - Broj djece u dobi od 1-17 godina koja su tijekom prošlog mjeseca doživjela bilo kakvu fizičku kaznu i/ili psihološku agresiju od strane skrbnika 16.2.2 - Broj žrtava trgovine ljudima na 100.000 stanovnika, prema spolu, dobi i obliku iskorištavanja 16.2.3. - Broj mladih žena i muškaraca od 18 do 29 godina koji su doživjeli seksualno nasilje do 18. godine
16.3	Promicati vladavinu zakona na nacionalnoj i međunarodnoj razini i svima osigurati jednak pristup pravdi	16.3.1 - Broj žrtava nasilja u prethodnih 12 mjeseci koje su svoj slučaj prijavile nadležnim tijelima ili drugim službeno priznatim mehanizmima za rješavanje sukoba 16.3.2. - Broj pritvorenika bez presude u ukupnoj zatvorskoj populaciji

16.4	Do 2030. godine značajno smanjiti nezakonite financijske tokove i tokove oružja, pospješiti pronalazak i povrat ukradene imovine i boriti se protiv svih oblika organiziranog kriminala	16.4.1. - Ukupna vrijednost ulaznih i izlaznih nezakonitih financijskih tokova (u američkim dolarima) 16.4.2. - Količina oduzetog, pronađenog ili predanog oružja čije je nezakonito podrijetlo ili kontekst utvrdilo nadležno tijelo u skladu s međunarodnim instrumentima
16.5	Značajno smanjiti korupciju i davanje mita u svim oblicima	16.5.1 - Broj osoba koje su imale barem jedan kontakt s državnim dužnosnikom i koje su dale mito državnom dužnosniku ili su ih ti državni dužnosnici tražili mito tijekom prethodnih 12 mjeseci 16.5.2. Broj tvrtki koje su imale barem jedan kontakt s državnim dužnosnikom i koje su dale mito državnom dužnosniku ili su ih ti državni dužnosnici tražili mito tijekom prethodnih 12 mjeseci
16.6	Razviti učinkovite, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama	16.6.1. - Primarni rashodi države kao udio izvorno odobrenog proračuna, po sektorima (ili proračunskim stavkama ili slično) 16.6.2. - Udio stanovništva koje je zadovoljno posljednjim susretom s javnim službama
16.7	Osigurati odgovorno, uključivo, participativno i reprezentativno odlučivanje na svim razinama	16.7.1 Broj radnih mjesta (prema spolu, dobi, invaliditetu i skupini stanovništva) u javnim ustanovama (nacionalna i lokalna zakonodavna tijela, javne službe i pravosuđe) na državnoj razini 16.7.2 Udio stanovništva koje vjeruje da je odlučivanje uključivo i odgovorno, prema spolu, dobi, invaliditetu i populacijskoj skupini
16.8	Proširiti i ojačati sudjelovanje zemalja u razvoju u institucijama globalnog upravljanja	16.8.1 Broj članova i glasačkih prava zemalja u razvoju u međunarodnim organizacijama
16.9	Do 2030. osigurati pravni identitet svima, uključujući prijavu rođenja	16.9.1 Broj djece mlađe od 5 godina čija su rođenja prijavljena tijelima državne vlasti, prema dobi
16.10	Osigurati javni pristup informacijama i zaštitu temeljnih sloboda, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima	16.10.1 Broj potvrđenih slučajeva ubojstava, otmica, prisilnog nestanka, proizvoljnog pritvaranja i mučenja novinara, pripadnika medijskog osoblja, sindikalista i zagovornika ljudskih prava u prethodnih 12 mjeseci 16.10.2 Broj zemalja koje usvajaju i provode ustavna, zakonska i/ili politička jamstva za javni pristup informacijama
16.A	Ojačati relevantne nacionalne institucije, uključujući međunarodnu suradnju, za izgradnju kapaciteta na svim razinama, posebice u zemljama u razvoju, za sprečavanje nasilja i borbu protiv terorizma i kriminala	16.a.1 Postojanje neovisnih nacionalnih institucija za ljudska prava u skladu s Pariškim načelima
16.B	Promicati i provoditi nediskriminirajuće zakone i politike za održivi razvoj	16.b.1 Udio stanovništva koje je u prethodnih 12 mjeseci prijavilo da su žrtve diskriminacije ili zlostavljanja na temelju osnova diskriminacije zabranjenih međunarodnim pravom o ljudskim pravima

Izvor: https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/

PITANJE ZA RAZMIŠLJANJE 3

Uzimajući u obzir gornje pokazatelje, promiče li vaša škola mir, pravdu i snažne institucije? Čini li škola već nešto kako bi pridonijela tim ciljevima?

PRVAKINJA CILJA ODRŽIVOG RAZVOJA 16

Šokirani ubojstvom Georgea Floyda 25. ožujka 2020. u Minneapolisu (Minnesota), pokretu Black Live Matters (Crni životi vrijede), pridružilo se više milijuna ljudi širom svijeta uz moto „Nema pravde, nema mira". Tijekom prosvjeda u Merricku (Država New York), 2. lipnja, muškarac koji je prisustvovao maršu snimio je video u trajanju od 15 sekundi 7-godišnje Wynte-Amor Rogers iz Uniondalea kako maršira pored majke, Lakyie Jackson. U videu, Wynta-Amor zajedno s prosvjednicima izvikuje parolu: „Nema pravde, nema mira". 9. lipnja stajala je na ulici okružena s 200 prosvjednika pokreta Black Lives Matter koji su pozivali na pravdu za George Floyda i zaustavljanje sustavnog rasizma, s mikrofonom u ruci.

Wynta?" pitala je Jada Gillenwater, voditeljica emisije „The Jada G Show" koja se srijedom prikazuje na Facebooku. „Da, gospođo?" odgovorila je djevojčica, držeći korak i ritam s gomilom koja se smijala i pljeskala. Gillenwater je pitala zašto su se svi oni okupili?
„Borimo se za pravdu!" - uzviknula je Wynta-Amor, uz povike ohrabrenja i pljesak ostalih. „Bez pravde", rekla je, "nećemo imati mira. Kažem vam, svi se moramo boriti za pravdu." Wynta-Amor je rekla da je njen heroj Dr. Martin Luther King Jr. „On je vođa" , rekla je, „on je moj vođa, a ja sam vaš vođa." Na prosvjedu 9. lipnja, Wynta-Amor je okupljenima rekla da samo želi da svi žive u miru. „Možemo li to učiniti?!" povikala je.
„Da!"
„Možemo li?!"
„Da!"

Gillenwater je rekla da će se Wynta-Amor kada bude starija moći prisjetiti da su se prosvjednici „okupili zbog nje". „Jedinstvo je naša moć", rekla je, „Naša razjedinjenost pomaže našim neprijateljima."
Scott Scott Brinton, Herald. Cijeli članak možete pogledati na donjoj poveznici:
https://www.liherald.com/stories/what-a-little-girl-is-teaching-the-world-about-racism,125677

NASTAVNI PLANOVI

OBVEZNA UVODNA AKTIVNOST

ZAJEDNIČKA AKTIVNOST	
NASLOV:	**OVDJE SVE POČINJE**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
MATERIJALI:	A4 papir, papir za flipchart, kemijske olovke u boji, ljepljiva traka, prijenosno računalo/računalo s internetskom vezom, zvučnici i video projektor Prilog 1 – Uparivanje ciljeva održivog razvoja Prilog 2 - Ciljevi održivog razvoja Prilog 3 – Cvijet
PROSTORNI UVJETI:	Dovoljno velika prostorija u kojoj se učenici mogu slobodno kretati i raditi u grupama
CILJEVI:	• razumjeti cilj Agende 2030 i 17 ciljeva održivog razvoja • razmotriti vlastite ljudske potrebe i uvjete koji su potrebni da bismo te potrebe ispunili • kritički procijeniti pitanja mira, pravde, uključivosti i snažnih institucija na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☐ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☐ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☐ Integrirana kompetencija rješavanja problema
Predmeti	Sve discipline (jer je ovo uvodna aktivnost)
Uključeni ciljevi održivog razvoja	Svi ciljevi održivog razvoja; naglasak na COR 16
Online verzija	Sve online alternative nastavi u učionici (F2F) označene su ovim simbolom

Opis aktivnosti:

00:00 – 00:15

Započnimo s ciljevima održivog razvoja

- Zamolite učenike da formiraju krug, a zatim da zatvore oči. Ako je moguće, pustite laganu glazbu kako biste stvorili spokojnu i umirujuću atmosferu, ali neka glazba ipak bude dovoljno tiha da vas ostali mogu čuti.
- Objasnite da ćete im zalijepiti komadić papira na leđa i zamolite ih da u tišini razmisle što bi to moglo biti.
- Na leđima svakog sudionika zalijepite sliku jednog cilja održivog razvoja ili karticu s tekstom (Prilog 1). Ako je broj sudionika neparan, možete zamoliti jednog od njih da bude vanjski promatrač ili se vi pridružite grupi, pa ćete i vi na leđima imati sliku/karticu s tekstom.
- Kada svima zalijepite sliku/karticu s tekstom na leđa, objasnite im da je ne smiju skinuti.
- Zamolite ih da otvore oči i da 2-3 osobe pokušaju pogoditi što im je zalijepljeno na leđima. Objasnite da se na njihovim leđima nalazi 17 ciljeva održivog razvoja (ako je grupa dovoljno velika), koji su poznati i kao Agenda 2030 za održivi razvoj. Svaki sudionik ima ili sličicu ili naziv jednog cilja održivog razvoja, a zadatak grupe je da nađu svog para, tj. odgovarajuću sličicu pridruže odgovarajućem nazivu.
- Kada misle da su pronašli svoj par, moraju stati jedan pored drugog. Mogu razgovarati ili se kretati po prostoriji, ali nije dopušteno pogledati svoj papirić ili ga skinuti s leđa.

- Ako primijetite da su zbunjeni i da ne uspijevaju naći rješenje, dajte im savjet. Jedni druge mogu pitati za pomoć. (Iako oni sami ne vide što im je na leđima, drugi vide i mogu im natuknuti. Isto tako, učenici mogu vidjeti što je na leđima drugih učenika, pa kada vide dvije osobe za koje smatraju da čine ispravan par, mogu im reći da ostanu zajedno).

- Kada misle da su pronašli svoj par, pokažite im sliku sa 17 ciljeva održivog razvoja (Prilog 2) i zajedno provjerite. Objasnite im da baš kao što oni ovise jedni o drugima da bi postigli cilj ove kratke igre, 17 ciljeva održivog razvoja su međusobno povezani i ovise jedan o drugome kako bi se postigli ciljevi Agende 2030 za održivi razvoj.

Digitalna verzija aktivnosti

Ako ovu aktivnost radite online, predlažemo dvije opcije:

OPCIJA 1: Memorijska igra

- Recite sudionicima da ćete dijeliti zaslon.
- Pokrenite ovu memorijsku igru (https://view.genial.ly/5ef754ae6c5e990d98ea3d60/game-untitled-genially) koju smo kreirali za ciljeve održivog razvoja i dijelite vaš zaslon, i zvuk ako je moguće, s ostalim sudionicima.
- Objasnite im da će igrati COR memorijsku igru koja se sastoji od tri kruga. U prvom krugu ih zamolite da slijede upute na zaslonu i zapamte sličice ciljeva održivog razvoja i njihov položaj. Dajte im maksimalno 1 minutu i pokažite im svih 8 sličica.
- Kada su spremni, prijeđite na sljedeću stranicu i pozovite jednog od sudionika da pogodi položaj odabranog COR-a. Naglasite da mu ostali ne smiju pomagati.
- U drugom krugu dajte sudionicima jednu minutu da zajedno pripreme strategiju, a zatim odigrajte drugi krug baš kao prvi, ali sudionicima dopustite da razgovaraju i pomažu jedni drugima.
- Napravite isto i u trećem krugu.
- Možete razgovarati o aktivnosti, pitati ih je li im se svidjela, što se događalo tijekom svakog kruga i što je bilo drugačije nakon što im je bilo dopušteno da zajedno planiraju i rade. Jesu li bili uspješniji?
- Objasnite im da baš kao što su oni bili uspješniji kada su radili zajedno i zadatak im je zbog toga bio lakši, tako su i svi ciljevi održivog razvoja povezani i ovise jedan o drugome kako bi se ostvarili ciljevi Agende 2030 za održivi razvoj.

OPCIJA 2: Tko sam ja?

- Recite sudionicima da će igrati igru „Tko sam ja".
- Objasnite pravila: izabrat ćete jednog sudionika ili pronaći dobrovoljca i njemu potajno dodati jedan COR. Objasnite da mu ostali moraju postavljati DA/NE pitanja kako bi pogodili o kojem cilju se radi. Nije im dopušteno izravno pitati: Jes li ti COR 11? Možete dati nekoliko primjera pitanja: npr. Imaš li veze s hranom?
- Igrajte onoliko krugova koliko vam dozvoljava vrijeme.
- Zajedno pogledajte ovaj videozapis kako biste podsjetili učenike na to što je održivi razvoj i koji su ciljevi održivog razvoja. Ako se aktivnost radi online, možete dijeliti zaslon računala i pustiti videozapis na svom uređaju ili poslati poveznicu na chat, pa će ga svaki sudionik pogledati na svom uređaju.

https://www.youtube.com/watch?v=7V8oFI4GYMY – 03:40 min
https://www.youtube.com/watch?v=cBxN9E5f7pc – 03:00 min

- Napravite kratko ponavljanje uz pomoć sljedećih pitanja:
  - Što su ciljevi održivog razvoja?
  - Kada i tko ih je usvojio ?
  - Koji su glavni ciljevi?

Ponudite im točne odgovore na temelju informacija iz prethodnih poglavlja Informativnog i edukativnog materijala za nastavnike.

00:15 – 00:35

COR 16 – Mir, pravda i snažne institucije

- Objasnite im da se ljudi razvijaju i napreduju samo ako su im ispunjene određene potrebe. Mlađim učenicima objasnite da je potreba nešto bez čega se ne može živjeti. Neke od njih su osnovne potrebe za opstanak, kao što su čisti zrak, hrana, voda i san, ali i sigurnost, zdravlje, osjećaj da ste prihvaćeni, zaštićeni, voljeni i da imate nečiju podršku, jedino tako se možemo razvijati i biti ispunjeni.
- Recite sudionicima da će svatko od njih pojedinačno nacrtati cvijet koji će sadržavati njihove vlastite potrebe kao ljudskih bića. Cvijet treba imati osam latica: osnovne potrebe, osobnu sigurnost, financijsku sigurnost, zdravlje, prijateljstvo, obitelj, poštovanje i osobno ispunjenje. Veličina latica ovisit će o tome koliko im je ta stavka važna u ovoj fazi života.
- Nacrtajte primjer cvijeta (Prilog 3) na flipchartu ili ploči dok objašnjavate, ali svakako naglasite da je to samo primjer. Svako je ljudsko biće jedinstveno, stoga će cvijet svake osobe biti drugačiji.
- Dajte im papir, bojice ili flomastere i 7-10 minuta da nacrtaju svoje cvjetove. Objasnite da nema pogrešnih ili točnih odgovora, već samo jedinstvenih cvjetova koji nas predstavljaju kao ljudska bića.
- Nakon što svi završe svoj cvijet, zamolite ih da razmisle o uvjetima koji moraju postojati kako bi oni ostvarili svoj puni potencijal i bili cjelovito ljudsko biće.
- Zamolite ih da nacrtaju lišće oko cvijeta i na njima napišu ključne riječi ili nacrtaju sličice. Možete navesti nekoliko primjera na flipchartu („mir“, „sloboda izražavanja“ , „viđati obitelj koliko god želim“). Dajte im oko 5 minuta da to naprave.

Digitalna verzija aktivnosti
Ako aktivnost radite online, možete šablonu cvijeta poslati putem chata ili dijeliti zaslon i pokazati primjer. Ovu aktivnost svaki sudionik može napraviti individualno ispred zaslona, samo im dajte par minuta da uzmu papir i bojice ili flomastere.

00:35 – 00:50

Što mi je najviše nedostajalo?

- Nakon što svi završe, podijelite sudionike u grupe od po 3-4 osobe i dajte im oko 2-3 minute da ostatku grupe pokažu svoj uradak i ukratko objasne svoj cvijet.

Digitalna verzija aktivnosti
Ako ovu aktivnost radite online, koristite platformu koja vam omogućava da podijelite sudionike u manje grupe (na platformi Zoom imate mogućnost podijeliti sudionike u odvojene „prostorije“).

- Sada ih pozovite da zajedno razmisle o tome što im je najviše nedostajalo tijekom pandemije Covid-19 i o posebnim mjerama koje su u tom razdoblju donijele vlade širom svijeta. Potaknite ih da razmisle o svim stavkama, tj. sadržaju svih latica i na koji način su te potrebe bile ugrožene u spomenutom razdoblju.
- Trebali bi o tome razgovarati kao grupa i zapisati prijetnje oko kojih se svi slažu dodavanjem trnja u cvijet ili ih samo napisati na drugi papir.
- Na flipchartu možete ponovo napisati nekoliko primjera: „ne mogu vidjeti svoju obitelj“, „strah me je da ću se razboljeti“. Dajte im oko 7 minuta da razmisle o tome.

Digitalna verzija aktivnosti
Ako ovu aktivnost radite online, koristite platformu koja vam omogućava da podijelite sudionike u manje grupe (na platformi Zoom imate mogućnost podijeliti sudionike u odvojene „prostorije“). Dok su u svojoj maloj grupi, možete svima pustiti poruku u isto vrijeme ili uskočiti u svaku grupu zasebno i dati upute.

- Zamolite sudionike da razmisle o drugim globalnim prijetnjama koje bi mogle „oštetiti“ latice.
- Pozovite ih da pogledaju ciljeve održivog razvoja, ako im je potrebna inspiracija. Postoje li prijetnje o kojima nikada nismo razmišljali, a s kojima su svakodnevno suočeni ljudi u drugim dijelovima svijeta? Dajte im pet minuta da razmisle o tome.

00:50 – 1:00

Završna rasprava i uvod u COR 16

Pozovite sudionike da se vrate na svoja mjesta (ako se aktivnost radi online, pobrinite se da se svi vrate u glavnu grupu) i započnite završni razgovor. Vodite raspravu pomoću ovih pitanja:

- Jeste li uživali u ovoj aktivnosti? Zašto? Zašto ne?
- Jeste li naišli na poteškoće prilikom crtanja cvijeta?
- Kako ste odlučili koja vam je latica važnija?
- Postoje li druge potrebe za koje smatrate da nisu zastupljene u laticama?
- Kada ste cvjetove pokazali jedni drugima, jeste bili iznenađeni određenim sličnostima ili razlikama?
- Što može oštetiti određene latice?
- Koje posljedice za pojedinca imaju oštećene latice?
- Što je potrebno da bi latice zaštitili?
- Postoji li veza između onog što ste napisali na listovima i ciljeva održivog razvoja?
- Postoje li potrebe koje mi ovdje uzimamo zdravo za gotovo, ali su nedostižne ljudima u drugim krajevima svijeta? Navedite neke od njih.

Ovo je dobra prilika da napravite uvod u cilj održivog razvoja 16 i objasnite da se mir, pravda i zaštita od strane državnih institucija koje su uređene u skladu sa zakonima u većem dijelu Europe uzimaju zdravo za gotovo. Međutim, to nije slučaj za mnoge ljude širom svijeta. Uz pomoć poglavlja„Činjenice i brojke“ dajte im neke informacije o cilju održivog razvoja 16 i područja kojima se bavi. Objasnite da su dostojanstvo, jednakost i neotuđiva prava svih ljudskih bića temelj slobode, pravde i mira u svijetu (preambula Opće deklaracije o pravima čovjeka).

Pokažite učenicima ovaj videozapis kako bi lakše razumjeli COR 16.
https://www.youtube.com/watch?v=us85Bu38KuY – 01:18 minuta

Ako aktivnost radite online, možete dijeliti zaslon računala i zvuk i pustiti videozapis na svom uređaju ili poslati poveznicu na chat, pa ga svaki sudionik može pogledati na svom uređaju.

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE

- Prilagodite „Činjenice i brojke“ na način da su shvatljivi djeci ili upotrijebite fotografije da biste ih bolje objasnili.
- Preformulirajte pojmove poput potreba, osobnog ispunjenja ili upotrijebite ovaj kratki videozapis da biste im objasnili razliku između potreba i želja: https://www.youtube.com/watch?time_continue=62&v=J8P3sCooGg0&feature=emb_logo
- Pozovite sudionike da nacrtaju latice i preskočite korake koji slijede nakon toga. Započnite grupnu raspravu o uvjetima koje moramo imati za ispunjavanje tih potreba, koje mogu oštetiti naše latice i stvarima koje uzimamo zdravo za gotovo.
- Pozovite sudionike da preuzmu aplikaciju SDG in Action (op.prev. COR u akciji) https://sdgsinaction.com/ i detaljno istraže cilj održivog razvoja 17.

REFERENCE: aktivnost je inspirirana aktivnošću *Flower Power* iz Priručnika za obrazovanje mladih o ljudskim pravima „Compass“ Vijeća Europe

1 ISKORJENJIVANJE SIROMAŠTVA	2 ISKORJENJIVANJE GLADI	3 ZDRAVLJE I DOBROBIT	4 KVALITETNO OBRAZOVANJE	5 RODNA RAVNOPRAVNOST	6 PITKA VODA I HIGIJENSKI UVJETI
7 PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA	8 DOSTOJENASTVEN RAD I GOSPODARSKI RAST	9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA	10 SMANJENJE NEJEDNAKOSTI	11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE	12 ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA
13 ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE	14 ŽIVOT ISPOD VODE	15 ŽIVOT NA KOPNU	16 MIR I PRAVDA/ SNAŽNE INSTITUCIJE	17 PARTNERSTVO ZA CILJEVE	

GLOBALNI CILJEVI

za održivi razvoj

NASTAVNI PLAN 1

MIR

NASTAVNI PLAN 1:	**MIR**
NASLOV:	**MIRNO DRUŠTVO: ŠTO JE TO?**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat i 30 minuta
MATERIJALI:	Papir i kemijske olovke Ispisati: Prilog 4 (dijamant, jedan po grupi) Prilog 5: situacije - jedna po grupi Prilog 6: za dodatne aktivnosti
PROSTORNI UVJETI:	Dovoljno velika prostorija u kojoj se učenici mogu kretati u drugom dijelu aktivnosti i formirati grupe
CILJEVI:	• shvatiti što znači mir • razumjeti različite vrste nasilja • kritički razmišljati o težini različitih vrsta nasilja
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Povijest, geografija, prirodne znanosti, građanski odgoj.
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 6 Pitka voda i higijenski uvjeti - COR 8 Dostojanstveni rad i gospodarski rast - COR 10 Smanjene nejednakosti - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti:

00:00 – 00:10

Što je mir?

- Zamolite učenike da na papiru nacrtaju zvijezdu s pet krakova. Na svakom kraku zvijezde moraju napisati jednu riječ ili izraz kojeg se prvog sjete kada čuju riječ „mir“. Neka to rade pojedinačno.

00:10 – 00:25

- Zatim ih zamolite da pogledaju što su drugi napisali i napišu svoje ime na zvijezdama onih učenika koji imaju iste odgovore. Dajte im 15 minuta kako bi imali dovoljno vremena da pogledaju odgovore što većeg broja kolega iz razreda.

00:10 – 00:35

Završna rasprava:

- Je li vam se svidjela aktivnost? Jeste li iznenađeni nekim riječima/izrazima koje su napisali vaši kolege iz razreda? Koje su to riječi/izrazi? Ima li riječi/izraza koje niste razumjeli? Mislite li da neke riječi nedostaju? Koje su ideje najzastupljenije? Na kojoj ste razini razmišljali o miru (u lokalnim ili globalnim razmjerima). O kojim velikim temama ste razmišljali? (učenici mogu smisliti definicije, konkretne primjere nemiroljubivih situacija, simbole koji predstavljaju mir, osobe/ishodišta koja promiču mir, sredstva za postizanje mira, ljudska prava...). Kako možemo definirati mir? Postoji li pravo na mir? Je li važno građanima zajamčiti pravo na mir? Pobrinite se da učenici shvate da mir nije samo odsustvo rata, već općenito odsustvo sukoba ili nasilja među građanima

Digitalna verzija aktivnosti

Ako aktivnost ne možete raditi s učenicima na nastavi, odradite je online. Ovdje su dvije web stranice koje će vam to omogućiti. Za prvu nije potrebna registracija, za drugu jest ali je potpunija. https://answergarden.ch/: Samo podijelite poveznicu koju ćete kreirati s učenicima i neka napišu svoje ideje! Uslikajte zaslon web stranice i podijelite je na europskoj platformi da je možete usporediti s onim što su napravili drugi učenici diljem Europe.

Upotreba AnswerGardena korak po korak:

1- Kliknite na Create Answer Garden (https://answergarden.ch/create/)

2- U odjeljku „Topic (required)" napišite pitanje „what does the word "peace" make you think about?" (op.prev. „Tema (obavezno polje), „na što pomislite kada čujete riječ 'mir'?")

3- Kliknite na „Brainstorm", na taj način učenici mogu dati koliko god žele prijedloga a različiti učenici mogu imati isti odgovor. Preporučujemo da ih ograničite na 5 prijedloga.

4- Možete kliknuti na „on" u odjeljku SpamFilter, na taj način filtrirate neželjene odgovore poput prostih riječi.

5- Kliknite na „Create" i podijelite poveznicu s učenicima!

Alternativno, na web stranici mentimeter.com možete kreirati Word Cloud koji će automatski učitati odgovore vaših učenika na zajedničkom zaslonu videopoziva.

1- Registrirajte se, a na svojoj početnoj stranici kliknite na New presentation (op.prev. nova prezentacija).

2- Dajte ime svojoj prezentaciji kako biste organizirali početnu stranicu po želji

3- U lijevom stupcu kliknite na Word Cloud

4- U stupcu Content (op.prev. sadržaj) upišite „svoje pitanje": Na što pomislite kada čujete riječ „mir"?

5- Unesite 5 odgovora po učeniku

6- Spremno je! Kliknite na Present (op.prev. prezentiraj) u gornjem desnom kutu da biste kreirali poveznicu za vašu prezentaciju i negdje je spremite.

7- S učenicima pokrenite videopoziv i recite im da odu na menti.com i koristite kôd koji se nalazi na vrhu vaše prezentacije. Pojavit će se pitanje i učenici će moći odgovoriti

8- Podijelite svoj zaslon tako da se njihovi odgovori pojave tijekom izvođenja vježbe.

00:35 – 00:50

Granice mirnog društva

- Nakon što ste s učenicima definirali mir, predstavite im situacije (Prilog 5) koje moraju klasificirati od najnasilnijih do manje nasilnih.
- Svakoj grupi dajte dijamant iz Priloga 4 i objasnite im da svakom broju na dijamantu moraju pridružiti jednu situaciju, od najnasilnije (broj 1) do manje nasilne (broj 4). Objasnite im da isti brojevi predstavljaju istu razinu nasilja:

- moraju odabrati dvije najnasilnije situacije i staviti ih na polja označena brojem 1;
- tri više ili manje jednako nasilne situacije treba staviti na polja označena brojem 2;
- tri više ili manje jednako nasilne situacije treba staviti na polja označena brojem 3;

00:50 – 1:00

- i na kraju, najmanje nasilne situacije će biti smještene na mjestu označenom brojem 4 na dnu dijamanta

- Nakon što su klasificirali svoj dijamant, zamolite ih da razmisle o tome kako izgleda mirno društvo.
- Zamolite ih da povuku crtu na svom dijamantu kako bi razdvojili situacije koje su u mirnom društvu prihvatljive od onih koje nisu. Iznad te crte bi se našle situacije koje dovode do društva bez mira. Ispod crte su situacije koje mogu biti prisutne čak i u mirnom društvu. Dajte im vremena da svoj dijamant usporede s ostalima.

1:00 - 1:20

Završna rasprava:

Je li vam se svidjela aktivnost? Je li bilo lako klasificirati situacije? Na temelju kojih kriterija ste klasificirali situacije? Jeste li se svi složili oko klasifikacije? Zašto? Kako ste riješili neslaganja? Koju vrstu nasilja ste identificirali? Postoji li vrsta nasilja koja je gora od ostalih? Jesu li tom situacijom prekršena neka dječja prava?

Jesu li te situacije zabranjene? Što riskiramo? Jesu li opravdane? Mislite li da su sve te situacije prerasle u situaciju koja nije miroljubiva? Zašto? Kada nasilje uzrokuje nemiroljubivo društvo?

Digitalna verzija aktivnosti
zamolite učenike da se u aktivnost uključe pojedinačno, a zatim da objasne i razgovaraju o svom izboru s ostalima.
Ili možete kreirati online kviz za ocjenjivanje situacija: i dalje koristimo *Mentimeter*, odaberite *Ranking* u lijevom stupcu.
U svakoj stavci označite situaciju s 1, 2, 3 ... ovisno o broju situacija koje želite koristiti.
Pošaljite situacije svojim učenicima da ih pročitaju s razumijevanjem. Zatim ih zamolite da idu na menti.com i upišu kôd pri vrhu prezentacije. Recite im da rangiraju situacije od najnasilnijih (1.) do najmanje nasilnih. U završnom videopozivu povedite raspravu.

Savjeti za moderatore: *situacije lako možete prilagoditi lokalnom kontekstu ili bilo kojoj situaciji koju želite približiti učenicima. S obzirom da se učenici mogu lako identificirati s nekim situacijama, morate raspolagati s dovoljno informacija da odgovorite na njihova pitanja. Na primjer, možete saznati koje su kaznenopravne sankcije za počinitelja, što može učiniti žrtva, koji je besplatni telefonski broj za zaštitu djece od nasilja...*

IDEJE ZA DODATNI RAD

Gdje susrećemo mir?
- Zamolite učenike da razmisle o mjestu, situaciji, zgradi, trenutku ... nečemu što predstavlja mir u njihovom svakodnevnom životu.
- Neka to uslikaju i podijele na platformi s učenicima is ostalih dijelova Europe na platformi, uz objašnjenje zašto to predstavlja mir u njihovom svakodnevnom životu.

„Nema pravde, nema mira"?
- Da li je za ono što su oni naveli kao najgoru vrstu nasilja zapriječena najgora moguća kazna?
- Trebaju li biti kažnjeni počinitelji u situacijama koje se nalaze ispod crte koju su povukli?
- Koja bi kazna bila opravdana za te situacije?
- Što pravda donosi žrtvama?
- Možemo li imati mir bez pravde?

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE

Što je mir?
- Umjesto da počnete niotkuda i pitate učenike na što pomisle kada čuju riječ mir, prije toga im dajte fotografije/slike da pronađu inspiraciju za odgovor. Kartice iz igre Dixit su zaista praktične za ovu svrhu: šarene su i privlačne i učenicima će pomoći da razviju maštu i poboljšaju interpretaciju.

Granice nasilja
Situaciju možete prilagoditi kako bi je učenici lakše razumjeli ili upotrijebiti temu kojoj je lakše pristupiti i o kojoj je lakše razgovarati. Aktivnosti su prikladne za učenike u dobi od 11 do 18 godina. U svakom slučaju, svoje učenike poznajete bolje od nas i sigurno znate što mogu razumjeti i o kojim temama znaju razgovarati. Nikada ne oklijevajte prilagoditi neku aktivnost. Evo nekoliko prijedloga ako želite prilagoditi situacije korištene u ovom:
- Imajte na umu da se trebate pozabaviti velikim brojem situacija, od lokalne do globalne razine - možete se referirati na Bronfenbrennerov ekološki model (Prilog 6)
- Učenici će se više povezati sa situacijom koja se bavi djetetom njihove dobi. Obavezno uključite, ne isključivo, ali uglavnom, situacije u koje su uključena djeca.
- Pokušajte ne birati stereotipne situacije. Iako je istina da su neke regije svijeta sklone određenoj vrsti nasilja, one se mogu pojaviti i drugdje. Pokušajte propitkivati odgovore učenika.
- Koristite stvarne situacije! Na taj će način učenici naučiti nešto o događanjima u svijetu, a vi ćete imati više informacija na raspolaganju.

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 1

- Uvodna aktivnost - Izgradimo zemlju održivosti
- Lekcija 3 - Socijalna uključenost

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 2

Nastavni plan 1: Ljudska dimenzija - drugi dio: Na njihovom mjestu

REFERENCE:

Who are I? (op.prev. Tko smo ja?) – Compass https://www.coe.int/en/web/compass/who-are-i-
SAYING IT WORSE, Bookmarks, Vijeće Europe: https://rm.coe.int/bookmarksen2020-web2/16809e5789

NASTAVNI PLAN 1	**MIR**
NASLOV:	**MIRNO DRUŠTVO: STVORIMO GA SAMI**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat i 30 minuta
MATERIJALI:	Papiri i kemijske olovke Pribor za pisanje/crtanje/ispis Priče za čitanje
PROSTORNI UVJETI:	Dovoljno prostora da se učenici mogu kretati po prostoriji
CILJEVI:	• razumjeti uzroke nasilja • prepoznati posljedice nasilja • shvatiti kako različite situacije zahtijevaju različite reakcije i pronaći načine na koje oni mogu djelovati kao učenici
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Povijest, geografija, prirodne znanosti, građanski odgoj. Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 6 Pitka voda i higijenski uvjeti - COR 8 Dostojanstveni rad i gospodarski rast - COR 10 Smanjene nejednakosti - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti:

00:00 – 00:30	**Granje i korijenje** • Zamolite učenike da razmisle o situaciji u kojoj su se susreli s nasiljem. To ne mora biti situacija u kojoj su upravo oni bili žrtva/počinitelj, već situacija kojoj su svjedočili ili o kojoj su čuli... ako im nije ugodno pričati o osobnom iskustvu. • Podijelite učenike u grupe. Recite im da nacrtaju stablo u kojem je njihova situacija u sredini. Korijenje će predstavljati uzroke situacije. Sudionici istražuju odgovore na pitanje „zašto se to događa“. Korijenje bi trebalo ispuniti sa što više razloga. • Ilustrirajte im kako će jedan uzrok imati svoje uzroke. • Posljedice će smjestiti u granje. Ovdje sudionici istražuju moguće posljedice situacije. Pitajte ih što se može dogoditi pojedincu ili grupi koja doživi takvu situaciju. • Učenici se mogu koristiti internetom kako bi pronašli uzroke i posljedice. U tom će slučaju aktivnost vjerojatno trajati duže. Dajte im 20 minuta da dovrše stablo, a zatim neka prezentiraju svoje stablo ostatku razreda.
00:30 – 00:50	**Završna rasprava:** • Je li vam se svidjela aktivnost? Je li bilo jednostavno ili teško pronaći uzroke? Što vam je pomoglo da ih pronađete? Koji su glavni problemi u vašoj situaciji? Zašto se to dogodilo? Koliko ste daleko otišli pronalazeći korijenje? Znate li neke druge razloge zbog kojih postoje sukobi /nasilje? Je li bilo lako pronaći posljedice?

- Kako posljedice utječu na ljude? Okoliš? Gospodarstvo? Na koje ciljeve održivog razvoja utječu neuspjesi cilja održivog razvoja 16? Koja su ljudska prava u opasnosti? Gdje trebamo djelovati kako bismo spriječili/odgovorili na ovu situaciju (na uzroke ili posljedice)? Zašto? Pogledajte Prilog 2 kako biste opet ponovili ciljeve održivog razvoja i pročitajte Opću deklaraciju o ljudskim pravima.

Digitalna verzija aktivnosti

Možete koristiti bilo koji internetski alat, poput https://www.mindmaps.app/#

1. Napišite svoju situaciju u polje pod nazivom„central idea“ (op.prev. središnja ideja).
2. Zatim, pomoću crvene točke, nacrtajte korijenje i granje i napišite uzroke i posljedice vašeg problema!

Zamolite učenike da uslikaju svoje stabla i podijele ga na europskoj platformi.

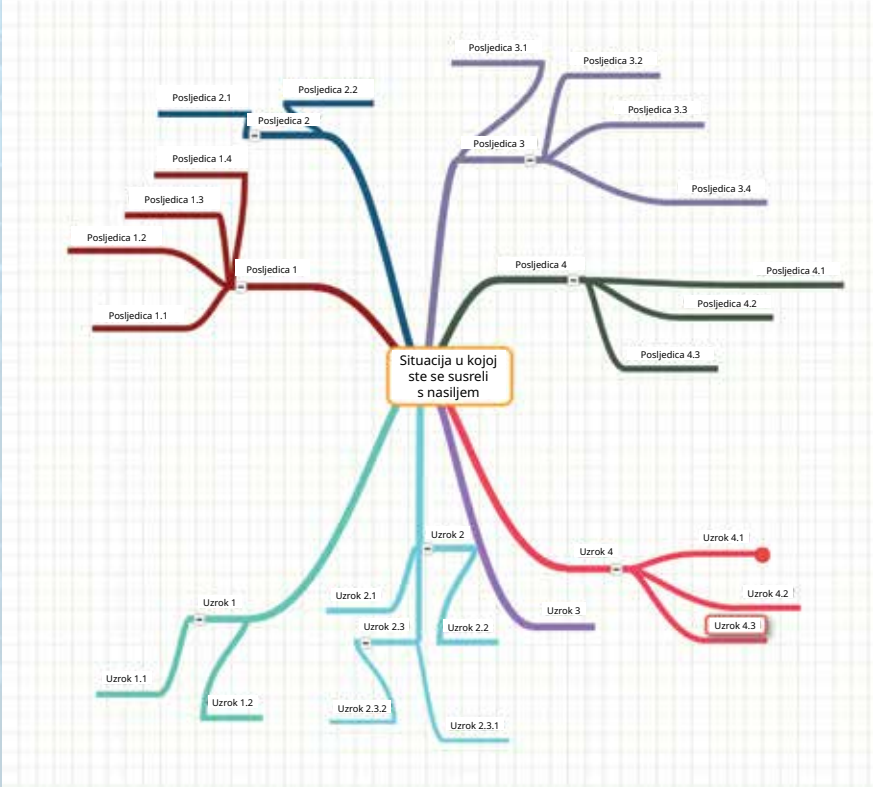

Ili možete zamoliti učenike da nacrtaju stablo na papiru, a zatim fotografiju istog podijele na platformi s drugim učenicima.

Sredstva djelovanja

00:50 – 1:15

- Na zidove prostorije polijepite fotografije koje predstavljaju različita sredstva djelovanja za postizanje mira (ili ih napišite na papiru):- Social media
  - društveni mediji
  - vatreno oružje
  - mirni prosvjedi
  - peticije
  - razgovor s nadležnim tijelom
  - sud
  - policija
  - ostalo
  - nedjelovanje

- Pročitajte situacije iz Priloga 7 i zamolite učenike da se približe sredstvu djelovanja koje žele upotrijebiti kao odgovor na situaciju.
- Kada se svi približe željenom sredstvu, zamolite dobrovoljce da objasne svima zašto su odabrali baš to sredstvo djelovanja a ne neko drugo. Ukoliko se predomisle, učenici mogu promijeniti svoje mjesto u bilo kojem trenutku.

1:15 – 1:30	**Završna rasprava:** Je li vam se svidjela aktivnost? Je li bilo teško odabrati način djelovanja? Koje ste kriterije odabrali za odabir odgovora? Zašto su neki od vas (ako je primjenjivo) bili pod utjecajem izbora drugih? (bez osuđivanja, važno je samo naglasiti da je ponekad teško zagovarati svoje ideje) Da li biste postupili drugačije da je vaša boja kože drugačija? Dob? Situacija? Uloga u društvu? Je li lako djelovati kada vam je život ugrožen? Možemo li koristiti nasilje kao način postizanja mira? Možemo li koristiti nezakonita sredstva za postizanje mira? Poznajete li ljude/organizacije koje zagovaraju mir? Kako? Što mislite o načinu na koji su odlučili odgovoriti na sukob? Možemo li se ponašati kao učenici? Kako? Gdje? Koja su vam pitanja važnija?

IDEJE ZA DODTANI RAD

Mnogi ljudi i brojne organizacije na svijetu se zalažu za mir i miroljubivo društvo, bore se za naše slobode, ljudska prava i ciljeve održivog razvoja. Svake godine, netko od njih dodjeljuje Nagradu za slobodu, pitajući djecu i mlade (u dobi od 15 do 25 godina) koga nagraditi.

Zamolite učenike da razmisle o osobi ili organizaciji koja je nešto napravila za mir barem jednom između 2018. i 2021. godine u skladu s načelima UN-ove povelje. U davanju prijedloga „Naša nagrada za slobodu 2021.“, učenike treba potaknuti da pruže dovoljno informacija, iznesu argumente, ukratko predstave prirodu i kontekst nominiranog djelovanja, slobode koje su ugrožene, poduzete akcije i njihov utjecaj na mir u svijetu.

Prijedlozi se mogu slati do 18. siječnja 2021. godine.

https://forms.zohopublic.eu/institutinternationaldesdroits/form/FreedomPrizePrixLibert2021LanguageLangue/formperma/X1dPVTdYR0RmhFQhbkJjo8o0t5ufYoxYPrHOursbBog

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE

Granje i korijenje
Ako smatrate da je ova aktivnost presložena za mlađe učenike, s njima razgovarajte o različitim nemiroljubivim djelovanjima. Zamolite ih da, primjerice, pronađu uzroke i posljedice „cyberbullyinga“, diskriminacije, etničkih sukoba…

Sredstva djelovanja
Priče iz posljednje aktivnosti možete prilagoditi mlađim učenicima. Ako mislite da rasprava nije prikladna za vaše učenike, ispišite sva sredstva djelovanja onoliko puta koliko imate priča. Pitajte učenike da za svaku priču odaberu najbolje sredstvo djelovanja. Umjesto kartice „ostalo“ pustite
praznu karticu na kojoj će se učenici moći izraziti.

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 1

• Nastavni plan 3 – “Lokalno vijeće”

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 2

REFERENCE: Granje i korijenje iz Bookmarks, Vijeće Europe : https://rm.coe.int/168065dac7

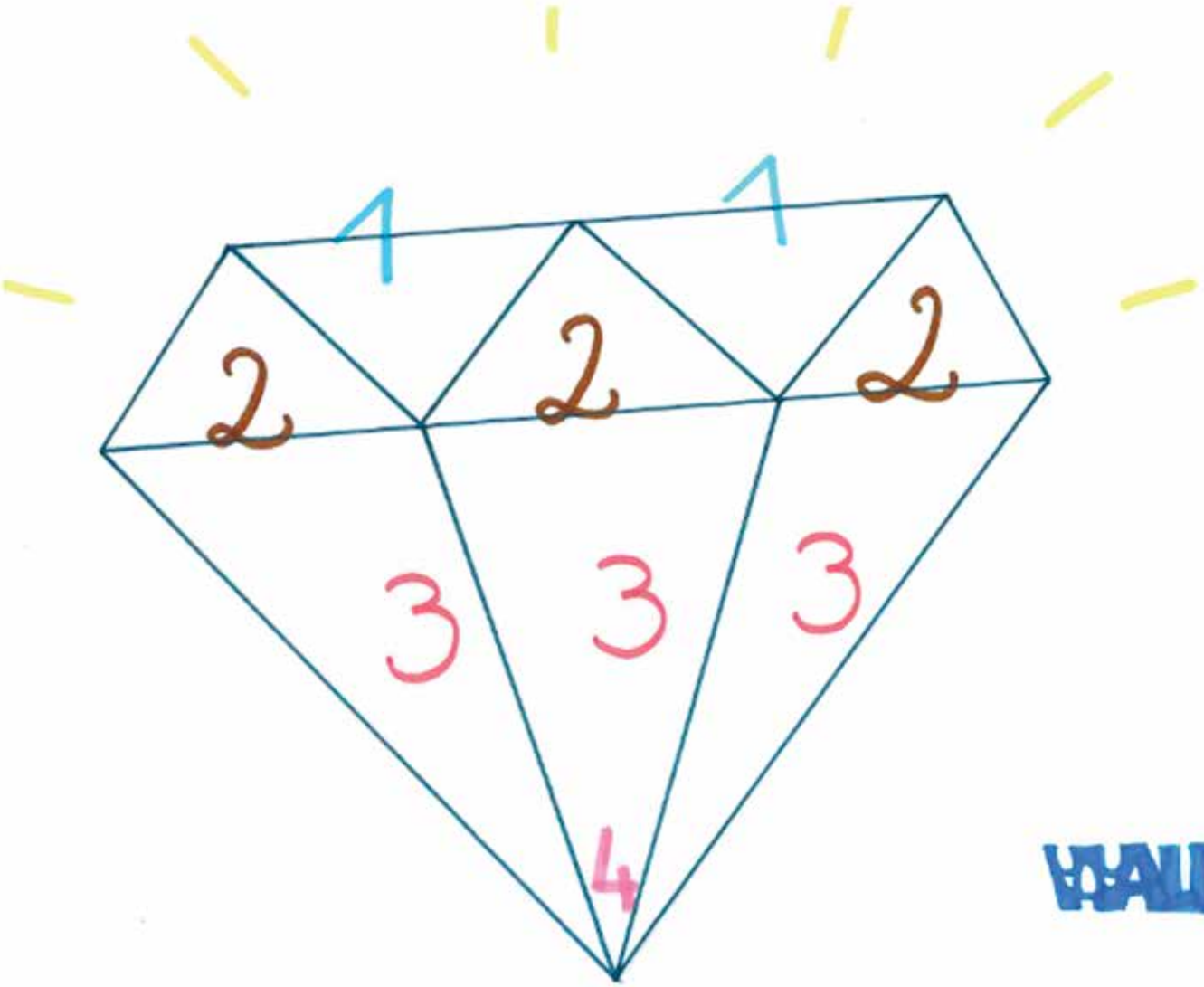
1
1
2
2
2
3
3
3
4

Situacije:

1: Tijekom nereda u glavnom gradu, vaša je Vlada odlučila poslati vojsku kako bi zaštitili prolaznike u slučaju mogućih incidenata. Međutim, došlo je do incidenta i štrajkaši su počeli bacati kamenje na policajce, koji su odgovorili bacanjem plinskih bombi kako bi rastjerali ljude. Dva štrajkaša su teško ozlijeđena.

2: Sabrina je 17-godišnja srednjoškolka. Dok se vraćala iz škole, stariji muškarac je iz automobila doviknuo: „Hej, kujo, imat ću te kad god poželim".

3: Mladi bračni par u Indoneziji upravo je dobio svoju prvu kćer, Nengah. Prema tradiciji, žele je vrlo brzo podvrgnuti ženskom obrezivanju. Pozvali su tradicionalnu indonezijsku primalju da napravi zahvat. Nakon genitalnog sakaćenja, Nengah će biti čista i cijela obitelj će slaviti.

4: Halan je 10-godišnji učenik čija je obitelj izbjegla iz Sirije. Ima problema s uključivanjem u razredni kolektiv, a nedavno su mu kolege iz razreda počeli svakodnevno slati poruke da se vrati natrag u „svoju" zemlju.

5: Srednjoškolac Peter je nedavno svom najboljem prijatelju Marku priznao da je homoseksualac. Zgrožen tim vijestima, Mark je odlučio poslati poruku svim svojim kontaktima u imeniku i time otkrio Peterovu seksualnu orijentaciju protiv njegove volje.

6: Lezmond Mitchelle je 37-godišnji Amerikanac koji je u mladosti počinio zločin. Tijekom krađe automobila, ubio je djevojčicu i njezinu baku. S 20 godina osuđen je na smrtnu kaznu i uskoro bi trebao biti pogubljen usprkos zagovaranjima nevladinih udruga protiv smrtne kazne.

7: Lionel ima 11 godina i živi u Srednjoafričkoj Republici. Vojnici druge etničke skupine poubijali su članove njegove zajednice, uključujući njegove roditelje. Mučili su ih i ubili. Lionel je uspio pobjeći i skrivao se, a kada su ga vojnici njegove zajednice pronašli, tražili su da im se pridruži, on je pomislio: „Ne želim biti dijete vojnik, ali protivnička vojska je ubila moju obitelj. Moram se pridružiti svojima da bih imao zaštitu i preživio".

8: Zajednice Chusmiza i Usmagama mirno žive u Čileu. Prije nekoliko godina, Vlada je odlučila prodati izvor vode velikoj tvrtki koja će im kroz poreze omogućiti razne pogodnosti. Tim sporazumom dvije su zajednice lišene izvora vode u području u kojem žive stoljećima.

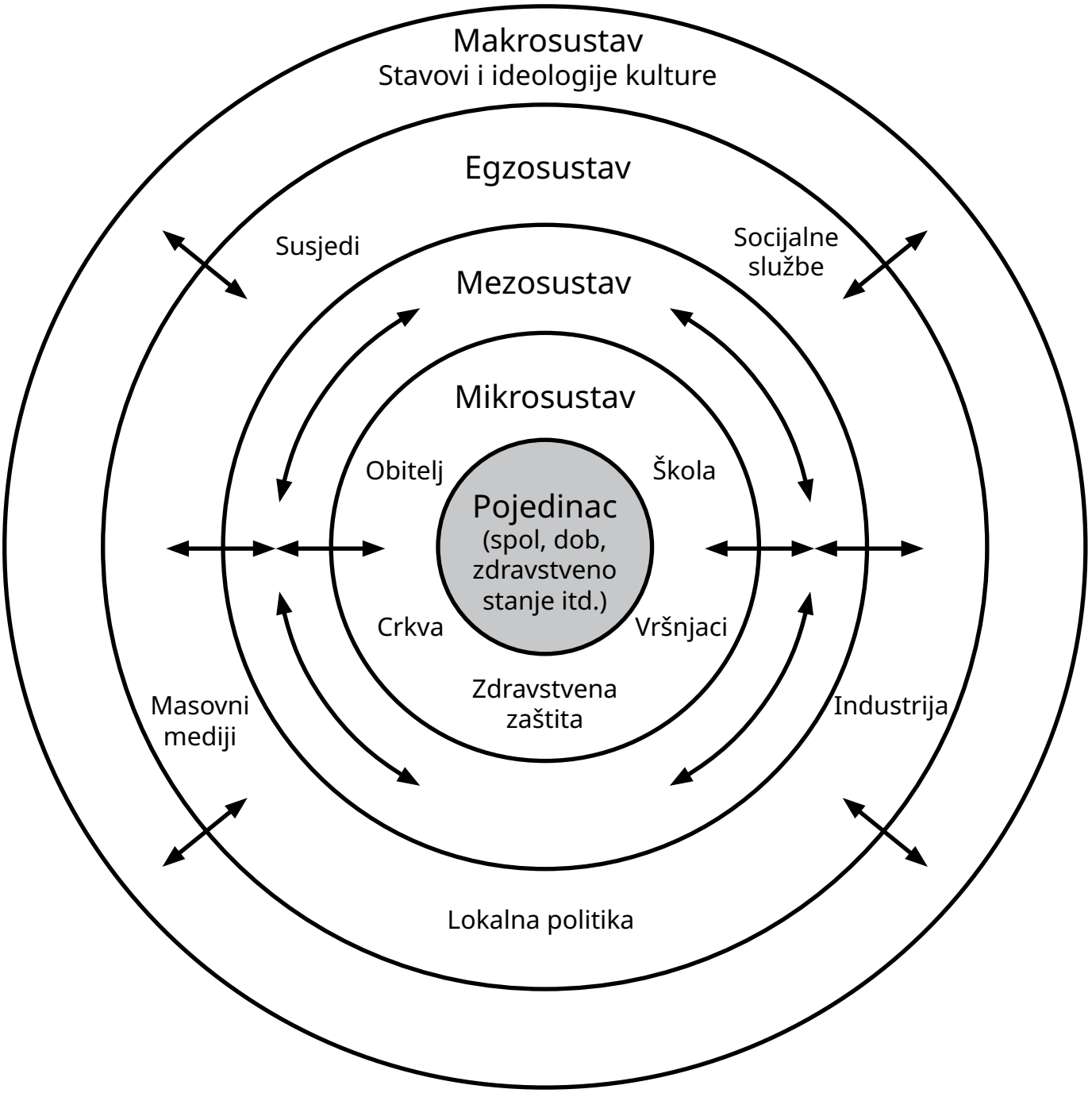
Makrosustav
Stavovi i ideologije kulture
Egzosustav
Susjedi
Socijalne
službe
Mezosustav
Mikrosustav
Obitelj
Škola
Pojedinac
(spol, dob,
zdravstveno
stanje itd.)
Crkva
Vršnjaci
Zdravstvena
zaštita
Masovni
mediji
Industrija
Lokalna politika

Situacije koje možete prikazati ili pročitati učenicima

Vi ste novinar. Dvaput ste bili u zatvoru zbog izražavanja svog mišljenja o politici vaše Vlade prema homoseksualcima. Jučer je usvojen novi zakon prema kojem će svi homoseksualci biti kažnjeni smrtnom kaznom. Što ćete napraviti?

Vi ste učenik koji je vidio kako skupina starijih učenika zlostavlja jednog stranog učenika u školi. Kako ćete reagirati?

Vi ste aktivist za ljudska prava u Gvatemali i član organizacije osnovane radi zaštite prirodnih resursa i ljudskih prava svog naroda a protiv širenja rudarske i poljoprivredne industrije u zemlji. Vaš narod je bio podvrgnut genocidnoj kampanji koja je uključivala silovanja, ubojstva, kulturno otuđenje i eksploataciju zemljišta tijekom građanskog rata u Gvatemali (1960.-1996.). U srpnju ste u vašem kraju vidjeli kamion koji prevozi sasječena stabla bez dozvole. Što ćete napraviti?
Saznajte više: https://en.gariwo.net/righteous/the-righteous-biographies/holocaust/exemplary-figures-reported-by-gariwo/aura-lolita-chavez-19643.html

Vi ste afroamerički student u SAD-u. Tijekom godina, svijet je primijetio kako se policijsko nasilje nad Afroamerikancima povećava. Želite da to prestane, što ćete napraviti?

Vi ste mladi aktivist u borbi protiv klimatskih promjena. Borite se za spas planeta, ali čini se da vaša Vlada ne dijeli vaše mišljenje. Želite da Vlada pokaže odgovornost i poduzme mjere protiv klimatskih promjena. Što ćete napraviti?

Prije odlaska na spavanje, na društvenim ste mrežama vidjeli da će se sutra u vašem gradu održati prosvjed na kojem će prosvjednici zahtijevati da se isele Romi koji žive na gradskom zemljištu. Na fotografiji s događaja vidi se natpis „Nitko vas ne želi, idite kući“. Što ćete napraviti?

Prije odlaska na spavanje, na društvenim ste mrežama vidjeli da će se sutra u vašem gradu održati prosvjed na kojem će prosvjednici zahtijevati da se isele Romi koji žive na gradskom zemljištu. Na fotografiji s događaja vidi se natpis „Nitko vas ne želi, idite kući“. Što ćete napraviti?

NASTAVNI PLAN 2

PRAVDA

NASTAVNI PLAN 2	**PRAVDA**
NASLOV:	**SOCIJALNA PRAVDA: SKULPTURA**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat (ili 1 sat i 30 minuta)
MATERIJALI:	Prilog 8 , plahta
PROSTORNI UVJETI:	što je više prostora moguće prazna prostorija s nekoliko stolica
CILJEVI:	• iskustveno razumjeti koncept pravde na osobnoj i društvenoj razini (ljudska dimenzija) • razumjeti posljedice (isključivanje, diskriminacija) u društvu države bez pravde • zamisliti miroljubivo i uključivo društvo za sve
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 3 Zdravlje i dobrobit - COR 4 Kvalitetno obrazovanje - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti:

00:00 – 00:10

1. korak - Kipari

Ova aktivnost uvodi metodologiju i glavne pojmove, kao i razna tumačenja pojma pravde od strane članova grupe

- Zamolite sudionike da se podijele u parove. Ako je broj sudionika neparan, formirajte grupu od 3 osobe.
- Zamolite parove da odluče tko će biti A a tko B. U slučaju grupe od 3, jedan član će biti A, a dva člana B.
- Objasnite da će sljedećih nekoliko minuta svi A biti kipari, a svi B glina od koje će kipari napraviti svoje skulpture. Također im objasnite da čim kažete *„Zamijeni“*, trebaju zamijeniti uloge među parovima. U slučaju grupe od 3 osobe, izvikujte *„Zamijeni“* češće da bi sva tri člana mogla proći kroz ulogu kipara. Objasnite da će kipari napraviti svoje skulpture bez pričanja, već samo koristeći ruke, bez dodirivanja gline! Njihova će ruka, a posebno njihov dlan, djelovati poput magneta, koji će magnetizirati dio tijela koji se želi kretati, npr. ako kipar želi visoko podignuti partnerovu ruku, prilazi dlanom ruci svoje gline/partnera i demonstrira pokret koji mora učiniti. Alternativno, kipari mogu dodirnuti glinu, ali bez pričanja. Na kraju im objasnite da će dobiti teme za izradu skulptura, a svaki će kipar imati 30 sekundi da je napravi. Ne zaboravite naglasiti koliko je važan izraz lica na skulpturama!
- Započnite s A u ulozi kipara i dajte im po 30 sekundi za izradu skulptura sa sljedećim temama: *plesač, nogometaš, suradnja, solidarnost, sloboda, pravda*.
- Viknite *Zamijeni* i parovi mijenjaju uloge. Započnite 2. krug igre, pa iste teme dajte drugom kiparu.

00:10 – 00:20

2. korak - Kipari društva - Grupna skulptura 1 (neobavezno)

Ovaj korak produbljuje upoznavanje s metodologijom i priprema tim za osnovnu aktivnost

- Podijelite tim u grupe od 5 članova i tražite da se razmaknu daleko jedan od drugog jer će raditi paralelno.
- Svaki tim odlučuje tko će biti kipar, koji će istom tehnikom kao u prethodnoj igri napraviti grupnu skulpturu
- Opet ćete im zadati teme, a to će biti: suradnja, mir, pravda (možete odabrati, s obzirom na vrijeme, hoće li kipar ostati isti za sve 3 teme ili će se promijeniti).

00:20 – 00:40

3. korak - Od nepravde do jednakosti (Grupna skulptura 2)

Ovaj korak nudi iskustveno razumijevanje pojmova jednakosti i pravde

- Zamolite 3 dobrovoljca iz tima da naprave grupnu skulpturu uz vašu pomoć. U ovom slučaju moderator će biti kipar.
- Prikažite sliku (1) u nastavku samo ovim trima članovima, porazgovarajte s njima malo o tome koju poruku slika želi poslati i zamolite ih da je predstave u grupnoj skulpturi. Vezano za razliku u visini ljudi na slici dobrovoljcima možete dati sljedeće upute: jedan neka stoji na nogama, jedan na koljenima i jedan u čučnju. Dotjerajte završnu sliku grupne skulpture naglašavajući i izraz lica. Upotrijebite plahtu kao pregradu i pričvrstite je s obje strane (ili je mogu držati dva člana tima).

Prikažite Sliku 1 iz Priloga 8

- Nakon što je skulptura završena, započnite raspravu s ostatkom grupe- publike sa sljedećim pitanjima:
  - Tko želi opisati ono što vidi?
  - Što prikazuje skulptura? Što je tema skulpture?
- Polazeći od odgovora učenika predložite igru „Otkrivanje misli“, koja služi za prepoznavanje teme skulpture i učenje o tome kako se heroji osjećaju ili razmišljaju. Upute za igru su sljedeće: svatko tko želi iz tima-publike, može ustati i dodirnuti rame jednog od heroja grupne skulpture. Onaj kome se dodirne rame, oživi i s 2-3 rečenice kaže što heroj, kojeg on predstavlja, misli ili osjeća upravo sada.
- Zatim, pitajte tim-publiku imaju li neku novu ideju o tome što bi mogla biti tema grupne skulpture ili jesu li odgovori heroja potvrdili već postojeću ideju.
- Nastavite, objašnjavajući cijelom timu da će trebati jedna minuta da se nešto promijeni u skulpturi grupe. Zatim trima herojima dajte 3 identične stolice da reproduciraju donju sliku (2), koju ćete pokazati samo članovima grupne skulpture. Naglasite kako je potrebno promijeniti izraz lica, prema novoj situaciji koju su doživjeli heroji.

Prikažite Sliku 2 iz Priloga 8

- Slijedite isti postupak kao i kod otkrivanja misli heroja kao što je opisano gore.

00:40 - 00:50

4. korak - Od jednakosti do pravde - Istraga: vruća stolica

Ovaj je korak vrlo važan za produbljivanje i diversifikaciju pojmova jednakosti i pravde

- Zamolite heroje grupne skulpture da sjednu na stolice a leđa okrenu ostatku tima-publike i povuku plahtu.

Objasnite ostatku tima-publike da mogu „ispitivati“ heroje o tome kako su se osjećali u obje situacije koje su doživjeli i o čemu su razmišljali. U postupku ispitivanja koristite sljedeća pitanja:
- Pitam heroja s lijeve/desne strane/u sredini (potrebno je započeti pitanja s ovom frazom budući da se heroji vraćaju ostatku tima-publike) kako se osjećao u obje situacije?
- Pitam heroja s lijeve/desne strane/u sredini što je pomislio o druga dva heroja grupne skulpture?
-Pitam heroja s lijeve/desne strane/u sredini što je osjećao prema susjedima?

- Završite postupak ispitivanja postavljajući sebi pitanje (ako ostatak grupe ne postavi to pitanje):
  - Pitam svo troje heroja grupne skulpture, da li dijeljenje iste stolice sa svo
  troje simbolizira jednakost i zašto?
- Iskoristite odgovore najviše što možete i postavite posljednje pitanje u postupku ispitivanja:
  - Pitam svo troje heroja grupne skulpture, vjerujete li da dijeljenje iste stolice sa svo troje simbolizira i pravdu i zašto?

00:50 – 1:00

5. korak - Socijalna pravda - Intervjui (izborno)

Proniknimo dublje u pojam socijalne pravde

- Nakon što sva tri heroja odgovore na vaše posljednje pitanje, naglo zaustavite ispitivanje i zamolite sudionike da se podijele u parove.
- Objasnite im da će imati 5 minuta za intervju, jedan drugome će postaviti dva glavna pitanja: 1. Što je za njih pravda na osobnoj razini? 2. Što je za njih pravda na socijalnoj razini (socijalna pravda)?

1:00 – 1:20

6. korak - Socijalna pravda i aktivni građani - Razmišljanje

Ovaj se korak fokusira na duboko promišljanje pojma socijalne pravde
(u fazi razmišljanja, prisjetite se iskustvene memorije sudionika i onog što su rekli ili učinili u prethodnim igrama, ako je primjenjivo)

-U konačnici, što je za vas (i za vaše ispitivače, ako ste obavili intervjue) pravda na društvenoj razini ili socijalna pravda?
-Kako shvaćate opis društva u okviru cilja održivog razvoja 16, „miroljubivo i uključivo društvo“ i kako je ovaj opis povezan sa socijalnom pravdom?
-Kakav utjecaj, tj. posljedice po društvo može uzrokovati nedostatak socijalne pravde?
-Što može biti veza između tog pojma i sljedećeg slogana „Nema pravde, nema mira“ i zašto?
- U kojim područjima društva treba unijeti promjene kako bi se osiguralo miroljubivo i uključivo društvo (dajte sudionicima primjere nekih od podciljeva COR-a 16 (str. XX, ovisno o vašem edukativnom materijalu, dodajte je naknadno)?
- Tko mora imati volje i snage da te promjene uvede u društvo? Koja bi mogla biti vaša uloga u društvu u tom smislu?

(U kontekstu iskustvenog promišljanja, napravite sljedeću aktivnost - izborno)

- Dajte sudionicima malo vremena da razmisle o svemu što su do sada učinili i rekli.
- Zamolite sve da razmišljaju kao kipari koji žele stvoriti grupnu skulpturu socijalne pravde, „ispravljajući“ prethodne grupne skulpture (slika 1,2).
- Potaknite sudionike da isprobaju svoje ideje za ovu novu grupnu skulpturu. Neka od rješenja/ideja mogu biti:

Prikažite slike 3 i 4 iz Priloga 8

- Dajte timu vremena i nakon što dovrše svoje ideje, prikažite Prilog 8 u grupi.
- Ukoliko ne želite to raditi iskustveno, gornji postupak može se izvesti u obliku razgovora u završnoj raspravi.
- Razgovarajte o „rješenjima“ koja su predložili sudionici ili o slikama 3 i 4. Što u konačnici znači jednakost i što je pošteno i pravedno i kako se to dvoje može kombinirati da bi dobili uključivo društvo?

IDEJE ZA DODATNI RAD

Rasprava *Fishbowl*

1. Pozovite učenike iz drugih razreda da zaigraju igru Fishbowl (op.prev. akvarij s ribama). Objasnite da je tema razgovora povezana s temom jednakosti i pravde.
2. Organizirajte prostor u kojem će se odvijati rasprava. Uzmite onoliko stolica koliko je sudionika u raspravi i smjestite ih u 2 (ili više) koncentričnih krugova. Unutarnji krug trebao bi biti manji (do 5 stolica).
3. U razgovoru će sudjelovati učenici koji će sjediti u unutarnjem krugu (op.prev. ribe), dok će ostali učenici iz vanjskog kruga promatrati raspravu i voditi bilješke koje mogu dodati učenicima u unutarnjem krugu (op.prev. riblja hrana).
4. Rasprava počinje, koordinira je moderator (učenik ili nastavnik). Moderator započinje s jednim od citata (vidi Prilog 2, ali možete ih dodati još) i pomaže započeti razgovor npr. što mislite o ovom citatu. (Bilo bi dobro da moderator pripremi pitanja u vezi citata koje je već odabrao).
5. Promatrači u vanjskom krugu bilježe ono što ih se dojmilo i što žele ponovno spomenuti u završnoj raspravi.
6. Da bi aktivnost bila interaktivnija, u unutarnji krug možete staviti praznu stolicu. Svatko iz vanjskog kruga tko želi sudjelovati u raspravi, može sjesti na praznu stolicu u unutarnjem krugu, a netko drugi iz unutarnjeg kruga dobrovoljno ide u vanjski krug, tako da opet postoji prazno mjesto u unutarnjem krugu. Kako bi proces uključio što više sudionika, svi koji žele sudjelovati u razgovoru mogu dotaknuti rame jednog od sudionika i zauzeti njegovo mjesto.
7. Moderator će odlučiti kada će izreći novi citat, ovisno o zainteresiranosti tima i vremenu.
8. Na kraju rasprave, svi sudionici iznose svoje dojmove.

Online verzija

Ovu aktivnost možete raditi online pomoću alata za video konferencije.
1. Zakažite poziv i pozovite sudionike da se uključe.
2. Na početku rasprave dogovorite se oko toga tko sjedi u unutarnjem virtualnom „krugu“. Samo će ti sudionici moći pričati tijekom poziva (neće im biti uključena opcija mute).

If a person from the outside “circle” wants to join the conversation he/she posts his/her request in the chat, a person already in the conversation mutes himself/ herself to grant his/her virtual seat in the inner cycle and the person now joining the cycle himself/ herself.

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE (F2F I ONLINE VERZIJA)

Strip o pravdi! (individualna aktivnost - glavna ideja)

- 1. korak: sudionicima se podijele slike iz Priloga 8.
- 2. korak: od sudionika se traži da razmisle o značenju, poruci slika i da naprave strip. Što heroji kažu na 4 slike? Zašto i kako ‘rješenje’ dolazi u zadnjoj slici? Ovo su samo neke od ideja koje sudionici mogu osmisliti kako bi napravili scenarij (priču u crtežima) i na kraju priču u stripu. Sudionici mogu koristiti i „hranu za razmišljanje“ i inspirirati se citatima o pravdi koje su napisali ili rekli različiti mislioci (vidjeti Prilog 9).

- 3. korak: preporučuje se upotreba obične stranice u Wordu, s oblačićima za tekst (Umetni/Oblici s alatne trake). Sudionicima koji su više zainteresirani za stvaranje stripa, preporučite upotrebu besplatnih aplikacija na internetu, kao što je foto strip:
  https://play.google.com/store/apps/details?id=gr.gamebrain.comica&hl=en
  https://www.commonsense.org/education/top-picks/classroom-friendly-websites-and-apps-for-making-comics
  ili besplatne šablone/predloške za stripove koji se lako mogu pronaći na internetu, poput:
  https://www.printablepaper.net/category/comics
- 4. korak: sudionici mogu izraditi „Plakat pravde“ uz pomoć besplatne aplikacije Pic Collage i postaviti je na platformu projekta Walk the Global Walk i/ili na društvene mreže koje koriste.
  (https://play.google.com/store/apps/details?id=com.cardinalblue.piccollage.google&hl=el)

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 2

- • NASTAVNI PLAN 1- LJUDSKA DIMENZIJA KLIMATSKIH PROMJENA

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 1

- NASTAVNI PLAN 1 - SOCIJALNO UKLJUČIVANJE - Aktivnosti: 1.2, 1.3
- NASTAVNI PLAN 3 - ZAJEDNICE: UVAŽAVANJE I VALORIZACIJA KULTURNE I ETNIČKE RAZNOLIKOSTI - Aktivnosti: 3.1, 3.2
- NASTAVNI PLAN 4 - SIGURNOST Aktivnosti: 4.1, 4.2

REFERENCE: https://www.cultofpedagogy.com/social-justice-resources/

NASTAVNI PLAN 1	**PRAVDA**
NASLOV:	**KLIMATSKA PRAVDA**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
MATERIJALI:	Prilog 10 (Klimatski štrajkovi) i Prilog 11 (Studije slučaja), ploča ili flipchart
PROSTORNI UVJETI:	Računalo ili pametna ploča za videozapise
CILJEVI:	• shvatiti i promišljati o tome što je klimatska pravda • istražiti razloge klimatske nepravde na lokalnoj i globalnoj razini • stvoriti veze između klimatske, socijalne i ekonomske pravde i biti motiviran u borbi za klimatsku pravdu
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 3 Zdravlje i dobrobit - COR 6 Pitka voda i higijenski uvjeti - COR 8 Dostojanstven rad i gospodarski rast - SDG 10 Smanjene nejednakosti - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene - COR 14 Život ispod vode - COR 15 Život na kopnu
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti

00:00 – 00:20	**Opis aktivnosti** • nastavnik će objesiti na ploči/ili prikazati na projektoru niz fotografija pod nazivom „Klimatski štrajk 2019.“ koja se nalazi u Prilogu 10 • u zajedničkoj raspravi razgovarajte o tome što prikazuju slike i koja su uobičajena pitanja/ teme tijekom klimatskog štrajka • kada se svi složite da je glavno pitanje „klimatska pravda“, napišite taj izraz na ploči i započnite s razmišljanjem **Idejni razgovor (brainstorming): Klimatska pravda** *Savjeti za idejni razgovor:* • Odgovori mogu biti rečenice, pitanja ili ideje • Zapišite sve što učenici kažu, u kratkim rečenicama ili pitanjima. • Kada iznesu sve ideje, možete ponoviti ono što je napisano i započeti grupnu raspravu • Polazeći od njihovih ideja, pokušajte s učenicima definirati klimatsku pravdu. Sljedeće definicije vam mogu pomoći: *„Klimatska pravda je pojam koji se koristi kada globalno zagrijavanje sagledamo kao etičko i političko pitanje, a ne isključivo kao pitanje ekološke ili fizičke prirode. To se postiže povezivanjem učinaka klimatskih promjena s pojmovima pravde, posebno ekološke pravde i socijalne pravde, te propitkivanjem pitanja poput jednakosti, ljudskih prava, kolektivnih prava i povijesne odgovornosti za klimatske promjene. Jedan od važnijih problema vezanih uz klimatsku pravdu je da oni koji su najmanje odgovorni za klimatske promjene trpe najteže posljedice.*

Izraz klimatska pravda također se odnosi na sudske postupke koji za predmet imaju klimatske promjene. 2017. godine, u izvješću Programa Ujedinjenih naroda za okoliš zabilježena su 894 aktivna sudska postupka u cijelom svijetu."
(Izvor: Wikipedia)

- Razmislite o predloženoj definiciji i pokušajte pronaći veze između cilja održivog razvoja 16 (Mir, pravda i snažne institucije) i klimatske pravde.

00:20 – 00:60

Klimatska (ne)pravda širom svijeta

- Razdvojite razred u dvije manje grupe i svakoj grupi dajte 2 studije slučaja koje se nalaze u Prilogu 11.
- Dajte im 15 minuta da pročitaju i pregledaju materijale, a zatim na recikliranom papiru napišite 3 glavna pitanja/izazova koji proizlaze iz onoga što su pročitali.
- U zajedničkoj raspravi zamolite jednog predstavnika svake grupe da predstavi 2 studije slučaja i da na ploču objesi glavne točke/izazove koje su zapisali. (vjerojatno će to biti neki od sljedećih izazova: ekstremni vremenski uvjeti, siromaštvo, raseljavanje, bolest, migracije).
- Pokušajte napraviti „problemsko stablo" s izazovima i posljedicama.

Savjeti za problemsko stablo:
- Nacrtajte na ploči stablo na s korijenjem i granama.
- Na deblu napišite glavni problem.
- Na korijenju napišite probleme, a na granama posljedice.
- Stablo može imati dublje i pliće korijenje. Pokušajte istražiti sve razine problema /izazova.

Možete proniknuti u još dublje razloge ovih izazova uz pomoć **„zašto lanca"**

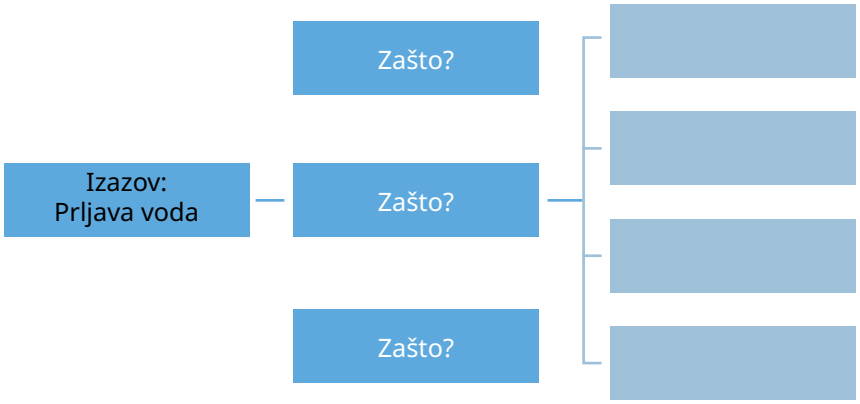

Završna rasprava:

- Sada razmislite ponovo o mladima koji klimatskim štrajkovima traže „klimatsku pravdu". Što mislite o tome?
- Trpe li svi ljudi na svijetu iste posljedice zbog klimatskih promjena?
- Možete li se sjetiti primjera klimatske nepravde u našoj zemlji?
- Što je potrebno učiniti da bi se postigla klimatska pravda na lokalnoj i globalnoj razini (razmislite o Bronfenbrennerovu modelu koji se nalazi u Prilogu 6)?

IDEJE ZA DODATNI RAD

- Pridružite se lokalnim ili globalnim pokretima i koristite društvene mreže ili školski blog kako biste podigli svijest o klimatskim promjenama i klimatskoj pravdi
- Napravite istraživanje o klimatskoj nepravdi u vašoj zajednici/zemlji i podignite svijest o tome u vašoj zajednici.
- Napišite pjesmu/esej ili podijelite hashtag #art4climate što je više moguće puta!

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE

- Koristite STUDIJU SLUČAJA 1, ali prije toga objasnite pojam otimanja zemljišta (ovaj kratki videozapis će vam u tome pomoći : https://www.youtube.com/watch?v=OBbRPjVb4XA)

Što se tiče izazova i posljedica, učenicima možete pomoći tako što ćete identificirati 1 ili 2 glavna izazova i uz pomoć „zašto lanca“ izgraditi jednostavnije stablo. Možete odabrati izazov „pristup čistoj vodi“ jer je usko povezan sa studijom slučaja 1, što može pomoći učenicima da o tome kritički promišljaju, polazeći od elemenata uključenih u studiju slučaja 1.

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 2

- Ova aktivnost komplementarna je sa svim aktivnostima Edukativnog materijala za nastavnike 2 (ljudska, ekološka i ekonomska dimenzija klimatskih promjena i djelovanja)

NASTAVNI PLAN 1	**PRAVDA**
NASLOV:	**EKONOMSKA PRAVDA: BLAGO**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
MATERIJALI:	Prilog 12, razni predmeti od raznih materijala (kemijske olovke/olovke/plastične čaše/slamke/grah itd.)
PROSTORNI UVJETI:	Stolice postavite u krug, stolove po strani
CILJEVI:	• uočiti nejednakosti u raspodjeli resursa • razmišljati o razlozima koji uzrokuju ekonomsku nepravdu • zamisliti svijet s više ekonomske pravde
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 4 Kvalitetno obrazovanje - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom

Opis aktivnosti:

00:00 – 00:10

Stolice za sve? - Igra energije

- Nakon što svi učenici sjednu u krug, zamolite jednog učenika da ustane i stane u sredinu kruga. Njegova stolica u krugu ostaje prazna.
- Objasnite da će, nakon što date znak „Kreni“, učenik koji stoji u sredini kruga pokušati sjesti na bilo koju praznu stolicu. Cilj ostalih učenika je spriječiti da učenik nađe praznu stolicu. Učenici koji sjede mogu se kretati u bilo kojem smjeru (desno, lijevo, sjesti na 2 stolice itd.) kako bi spriječili da učenik koji stoji nađe slobodnu stolicu.
- Recite „Kreni“ i neka igra traje 3-4 minute.
- Kada završite igru, sjednite svi zajedno u krug i započnite razgovor: Kako ste se osjećali dok ste igrali igru? Pitajte cijelu grupu, a posebice učenike koji su stajali.
  - Sada zaboravite svoju ulogu u igri i kao vanjski promatrači razmislite je li pošteno da netko od vas ne može sjesti a postoji slobodna stolica.
  -Zašto se to dogodilo?
  -Možete li pronaći bilo kakvu sličnost sa stvarnim životom?

Zapišite neke izjave učenika kojima se po potrebi možete vratiti kasnije tijekom sljedeće aktivnosti.

00:10 – 00:45

Blago

- Zamolite učenike da formiraju krug.
- U sredinu kruga stavite mnogo malih predmeta (upotrijebite kemijske olovke/olovke/plastične čepove, bilo što čega imate u količini većoj od 140 komada a napravljeno je od održivog materijala)
- Objasnite da predmeti koji su u sredini predstavljaju blago. Ovo blago omogućava svakom od nas da dostojanstveno živi i pokriva sve naše osnovne potrebe i neke naše želje.

- Sada možete tražiti od učenika da razmisle o tome što znači potreba a što želja za osobu koja želi dostojanstveno živjeti. Potaknite učenike da razmišljaju i o apstraktnijim potrebama kao što su sloboda, jednakost, pravda itd.
- Ako su mišljenja vrlo različita, možete potaknuti kratku raspravu među učenicima kako bi postigli konsenzus oko toga što smatraju potrebom, a što željom. Odgovor s kojim se slaže većina predstavljat će „blago“ u igri.
- Dajte svakom učeniku karticu s ulogom (Prilog 12). Neka učenici pročitaju svoje kartice bez da drugi vide koja je njihova uloga (to je tajna!). Kada ste sigurni da svi razumiju svoje uloge, objasnite im da će u sljedećim minutama postati osoba koja je opisana na kartici.
- Zatim im objasnite pravila igre: Pročitat ću 14 pitanja. Ako je vaš odgovor DA, tada možete krenuti u sredinu kruga i uzeti jedan od predmeta (kemijske olovke, olovke, plastične kape itd.). Primjerice, ako igrač odgovori s 14 potvrdnih odgovora, na kraju bi trebao imati 14 predmeta (pobrinite se da imate dovoljno predmeta za svih).
- Nakon što završite s pitanjima, svi igrači pokazuju timu koliko komada „blaga“ su sakupili, a zatim svi sjednu u krug da bi pregledali svoje blago.

00:45 – 1:00

Završna rasprava

- Prije nego otkrijete uloge, pretpostavite koji je profil uloga (socijalni, ekonomski položaj, spol, etnička pripadnost, mjesto stanovanja itd.) koje su dobile više komada blaga? Možete li pretpostaviti profile uloga koje imaju premalo blaga ili ga uopće nemaju?
- Tada možete tražiti od učenika da otkriju svoje uloge. Možete ih zapisati na ploči ili čak napraviti ljestvicu počevši od onih koji imaju mnogo do onih koji nemaju ništa. Razmotrite rezultate.

Sljedeće pitanje vam može pomoći u raspravi o aktivnosti:

Je li vas nešto iznenadilo u pogledu uloga/profila i blaga koje su sakupili?

Razmislite o pitanjima: sve one imaju veze s osnovnim potrebama/ljudskim pravima (hrana, voda, stanovanje, zdravstvena zaštita, odjeća, zabava itd.). Što mislite, je li pravedno da od X igrača (X - broj igrača) samo X igrača (X - broj igrača koji imaju više od 10 predmeta) može pokriti svoje osnovne potrebe?

Također razmislite je li pravedno da kada ima još više predmeta postoje ljudi koji do njih ne mogu doći?

Zašto se to događa?

Što možemo učiniti u svezi s tim?

ONLINE VERZIJA

Opcija 1 (online poziv)

1. korak: Zamolite sudionike da prikupe 14 malih predmeta poput: olovki, zrna mahunarki, čačkalica itd. (Ako postavite svih 20 pitanja, moraju ih prikupiti 20).

2. korak: Objasnite da se uzimaju u obzir potrebe i želje koje čovjek želi pokriti da bi dostojno živio.

3. korak: Zamolite sudionike da kažu što po njihovom mišljenju mogu biti te potrebe i želje. Zapišite odgovore (iskoristite prednosti koje vam pruža platforma koju koristite, npr. chat, ili pišite na papiru). Zatim potaknite malu raspravu među sudionicima o tome što su potrebe a što želje čovjeka koji želi imati zanimljiv i dostojanstven život.

4. korak: Nakon što su definirane potrebe i želje, objasnite da ćete igrom pokušati odrediti koliko i koji ljudi na svijetu (analogijom) mogu zadovoljiti svoje potrebe i želje. Zatim zamolite sudionike da odaberu broj od 1-24. Onima koje odaberete „pošaljite“ odgovarajuću karticu s ulogom (iskoristite prednosti koje vam pruža platforma koju koristite) i zamolite ih da nikome ne otkriju svoju ulogu.

5. korak: Slijedite upute i način vođenja igre kako je opisano u gornjoj aktivnosti „Blago“. Nakon što završite igru, nastavite s pitanjima za razmišljanje, kao što je opisano gore.

Opcija 2 (Jamboard)
Ovdje možete pronaći aktivnost prilagođenu za digitalnu radnu ploču Jamboard: https://jamboard.google.com/d/18Z2JMVQkc-x9fXmzQa4nycmxGDICD-jGMhQlNdEqAsU/viewer?f=0
Ovdje možete kopirati Jamboard i prilagoditi je svom jeziku: https://jamboard.google.com/d/18Z2JMVQkc-x9fXmzQa4nycmxGDICD-jGMhQlNdEqAsU/copy
Možete koristiti besplatnu digitalnu radnu ploču Jamboard Google platforme https://gsuite.google.com/products/jamboard/ i na njoj odigrati igru tijekom online nastave s učenicima.

IDEJE ZA DODATNI RAD + ONLINE VERZIJA

- Pozovite učenike da organiziraju igru s blagom s učenicima iz cijele škole. Predložite da jedan ili više učenika preuzmu ulogu moderatora.
- Napravite nove kartice za igranje uloga, ponovo odigrajte igru, razgovarajte o rezultatima, sličnostima - razlikama itd.

PRIJEDLOZI PRILAGODBE ZA MLAĐE UČENIKE

- Predložene aktivnosti trebaju biti prikladne za učenike između 11 - 19 godina

POVEZNICE NA OSTALE AKTIVNOSTI IZ EDUKATIVNOG MATERIJALA ZA NASTAVNIKE 1

- NASTAVNI PLAN 1: SOCIJALNO UKLJUČIVANJE - Aktivnost 1.1
- NASTAVNI PLAN 3: SOCIJALNO UKLJUČIVANJE - Aktivnost 3.2
- NASTAVNI PLAN 4: SOCIJALNO UKLJUČIVANJE - Aktivnost 4.1

REFERENCE: : Inspirirano/Temeljeno na aktivnosti „Take a step forward” (op.prev. Napravi korak naprijed)- Compass - http://www.eycb.coe.int/compass/en/pdf/compass_2012_inside_FINAL.pdf

Sve slike, po redoslijedu po kojem su prikazane u aktivnosti.

Slika 1

Jednakost

Slika 2

Pravičnost

Slika 3

Pravda

Slika 4

Citati... Razmisli i pronađi inspiriraciju!

Eduardo Galeano

«Hrana manjine je glad većine».

«Zašto su neki zidovi tako glasni, a drugi nijemi?»

«Mnogi mali ljudi u svojim malim mjestima, radeći male stvari, mogu promijeniti svijet.»

«Ne vjerujem u dobročinstvo. Vjerujem u solidarnost. Dobročinsvo je tako vertikalno. Ide od vrha prema dnu. Solidarnost je horizontalna. Poštuje drugu osobu. Moram mnogo toga naučiti od drugih ljudi.»

Aristotel

«Ne postoji ništa što je više nejednako od jednakog tretmana nejednakih?»

«Pravda je jednakost... ali jednakost čega?»

Charles Dickens

«Dobročinstvo počinje kod kuće, a pravda počinje u susjedstvu.»

Martin Luther King

«Nepravda bilo gdje je prijetnja pravdi svugdje.»

Chris Hani

«Ako želite mir, onda se morate boriti za socijalnu pravdu.»

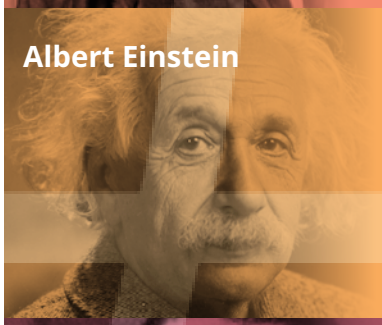

Albert Einstein

«Iako sam tipični usamljenik u svakodnevnom životu, moja svijest o pripadnosti nevidljivoj zajednici onih koji teže istini, ljepoti i pravdi sprječavala me da se osjećam izolirano.»

Bertolt Brecht

«Tko se bori, može izgubiti.
Onaj tko se ne bori, već je izgubio.»

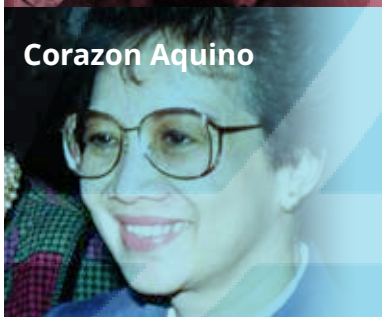

Corazon Aquino

«Pomirenje treba pratiti pravda, jer u protivnom neće trajati. Iako se svi nadamo miru, to ne bi trebao biti mir po svaku cijenu, već mir koji se temelji na načelima, na pravdi.»

©Marcus TeplyThe World

© 2.0, Fibonacci Blue, Flickr

© ActionAid

© Lorie Shaull Flickr

© ActionAid

© NiOS , Flickr

Klimatska pravda (2 studije slučaja i 2 video-zapisa, jedan na Youtube-u i jedan u datoteci)

Studija slučaja 1: Otimanje zemljišta i migracija u Gvatemali
Video: https://youtu.be/EP5CIV8FZrI

Domingova priča
Domingo Caal Gualná živi u regiji Alta Verapaz u Gvatemali. Ima šestero djece. Njegova je zajednica u potpunosti okružena plantažama palminog ulja. Od 136 obitelji, samo 16 osoba posjeduje zemljište. Suočavaju se s velikim pritiskom da svoju zemlju prodaju proizvođaču palminog ulja. On sam se opire ponudama predstavnika te kompanije koja želi kupiti njegovo zemljište.

©FABIO ERDOS/ACTIONAID

Kaže: „Ne razmišljam o prodaji svoje zemlje. Ne mislim ga prodati plantaži ili kompaniji koja proizvodi palmino ulje. Sve što znam je da je gramoxone, gnojivo koje koriste, otrov. Moj život neće ovisiti o otrovu."

©ActionAid Large areas of the Alta Verapaz area have been covered by palm trees

„Zemlja je za moju djecu. Oni će je obrađivati da mogu imaju zdravu hranu."

Tlo upija otrovna gnojiva kojima se tretiraju nasadi i ona završe u vodi, od te vode ljudi se razbolijevaju. Starosjedioci koje žive u ruralnim područjima Gvatemale dobivaju vodu izravno iz izvora bez prethodne filtracije. Ljudi su uvidjeli da im je voda koja je nekada bila izvor života počela stvarati probleme. Uz konstantno širenje plantaža za uzgoj palmi, zagađenje okoliša raste.

Ljudi kažu: „S ovom vodom kuhamo, kupamo se i tažimo žeđ. Ali svi govorimo o tome koliko je prljava. Od općine smo tražili da nam daju pitku vodu, ali nismo dobili odgovor. Naša djeca su bolesna i njihov život je ugrožen zbog stalne dijareje i povraćanja, ali nemamo drugog izvora."

Studija slučaja 2: Preživjeli nakon ciklona Idai: Noé
(Priču omogućio Daniel Jukes/ActionAid)
Video: (on google drive at the moment but will be uploades)
https://drive.google.com/file/d/1Nwwpw1t89VQR6BDQm4Tz0HnsJ-V0T_Nd/view?usp=sharing

Noé - portugalski za Noah - rođen je za vrijeme ciklona Idai. Kako se oluja obrušila na provinciju Sofala u Mozambiku, obilne kiše i jaki vjetrovi uzrokovali su poplave biblijskih razmjera, poginulo je više od 1000 ljudi, a imovina i usjevi širom Mozambika, Malavija i Zimbabvea uništeni su.

Njegova majka Eugénia Caluco, 23, opisuje kako je izgledalo kad ih je pogodila oluja, jedna od najgorih koja je ikada pogodila Afriku:

„Neki ljudi su se u tom trenutku spremali za spavanje, ali nisu mogli zaspati, previše je puhalo. Kiša je tako jako udarala po zidovima, kuće su se rušile, neki ljudi su pobjegli u kuće svojih susjeda i tamo ostali. Ništa nisu uzeli sa sobom; samo su zgrabili svoju djecu i otrčali do susjedne kuće."

Eugéninu kuću uništila je oluja pa se sklonila u kući svoje svekrve u blizini. Bila je u visokoj trudnoći a kako je imala komplikacije pri rođenju prvog djeteta i trebala bi roditi carskim rezom, brinula se što će se dogoditi ako dobije trudove.

Kada je tijekom noći počela osjećati trudove, majka i svekar pomogli su joj da po jakoj kiši i vjetru dođe do obližnjeg doma zdravlja. Ali nije bilo nikoga. Tamo su se sklonili preko noći, a ujutro su se uputili u drugu bolnicu.

Srećom naišli su na primalju koja je pobjegla od oluje kako bi se sklonila u bolničku zgradu, i Noé je rođen bez ikakvih komplikacija.

Kad se Eugénia vratila u svoje selo nakon što je rodila Noéa, otkrila je da je Idai za sobom ostavio potpuno uništenje.

„Neki su ljudi poginuli zbog poplava. Naša kuća je bila potpuno uništena, i drveće, sve je bilo uništeno, naše dvorište je bilo puno vode, svi putovi su bili poplavljeni. Sve kuće su bile uništene, jedina kuća koja je preživjela je ona moje majke." kaže Eugénia.

„Ništa nam nije ostalo; pili smo samo toplu vodu. Gotovo tjedan dana nismo jeli. Bila sam zabrinuta, ali ništa nismo mogli učiniti, samo smo mogli čekati."

Kako se bliži Noéov prvi rođendan, Eugénia se brine što će donijeti budućnost.

Mozambik su prošle godine pogodila dva neviđena ciklona. Ciklon Kenneth je uslijedio samo šest tjedana nakon Idaija. Stotine tisuća hektara poljoprivrednog zemljišta je uništeno, da bi ih nakon toga pogodila i jaka suša i nedavne poplave, zbog čega se gotovo dva milijuna ljudi suočava s nestašicom hrane.

„Ne osjećam se dobro, bilo je puno patnje toga dana, a trebali smo slaviti.", kaže Eugénia.

„Sada nemamo ništa. Danas smo jeli samo kukuruz i pili vodu. Ne znam kako će ljudi živjeti."

Unatoč svemu što su prošli, Noé je sretno dijete, okružen svojom velikom obitelji, skakuće po lokvama.

„Kada ima kiše i blata, voli se igrati s blatom, ja mu obično kažem da to ne radi, ali on ne sluša. Kada vidi vodu, stvarno ne može odoljeti", kaže njegova majka.

Kći ste direktora Narodne banke. Diplomirali ste na Harvardu.	Sin ste Ministra gospodarstva Nigerije, a upravo ste se vratili sa studija u inozemstvu.
Radnik ste na plantaži čaja, čiji je vlasnik velika multinacionalna tvrtka iz Šri Lanke.	Vi ste osmogodišnja kćer gradonačelnika Kalkute koja pohađa osnovnu školu na engleskom jeziku.
Vi ste model afričkog podrijetla, živite u Parizu.	Vi ste 15-godišnji sin poljoprivrednika, živite u nepristupačnom planinskom predjelu Bolivije.
Vi ste 8-godišnja beskućnica koja živi u Kalkuti u Indiji.	Poznati ste umjetnik koji živi u New Yorku i zaraženi ste HIV-om.
Vi ste 25-godišnja djevojka, živite u ruralnom području Malavija i zaražena ste HIV-om.	Vi ste 19-godišnji sin poljoprivrednika koji živi u nepristupačnom planinskom dijelu Grčke.
Vi ste 11-godišnja djevojčica iz Bangladeša koja radi u tvornici tekstila.	Vi ste 35-godišnja klimatska izbjeglica iz Somalije koja privremeno živi u izbjegličkom kampu u Dandamu.
Nezaposleni ste učitelj iz Velike Britanije koji se upravo doselio u Italiju i traži posao.	Vi ste mladi Nijemac koji se kreće u invalidskim kolicima.
Dječak ste s autizmom i upravo ste završili osnovnu školu.	Vi ste nezaposlena samohrana majka.
Vi ste 24-godišnja izbjeglica iz Sirije.	Vi ste zaposlena majka dvoje djece i živite u Mexico Cityju.
Vi ste 35-godišnji Kinez, koji radi u velikom istraživačkom centru u SAD-u.	Vi ste 35-godišnji učitelj u Nairobiju u Keniji.
Vlasnik ste tvrtke za uvoz-izvoz u Portugalu.	Vi ste 35-godišnji učitelj djece s posebnim potrebama u Grčkoj.
Vi ste 45-godišnji poljoprivrednik na palestinskom području.	Kći ste američkog veleposlanika u zemlji u kojoj živite.

NASTAVNI PLAN 3

SNAŽNE INSTITUCIJE

NASTAVNI PLAN 3	**SNAŽNE INSTITUCIJE**
NASLOV:	**ŠTO SU UČINKOVITE, ODGOVORNE I UKLJUČIVE INSTITUCIJE ?**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
MATERIJALI:	Post-it papirići
CILJEVI:	• razmotriti što podrazumijeva pojam „uključive institucije“ i srodni pojmovi „učinkovitost“,„odgovornost“, „različitost“ • prepoznati neka značenja ovih ključnih riječi • razumjeti osnove o ulogama i odgovornosti uključivih institucija
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 3 Zdravlje i dobrobit - COR 4 Kvalitetno obrazovanje - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻
Opis aktivnosti	
00:00 – 00:20	• Zamolite učenike da razmisle o značenju ovih 3 ključnih riječi. To će vam pomoći da utvrdite kakvo je znanje učenika o ovoj temi. • -odgovoran - netko tko u potpunosti odgovara i stoji iza onoga što radi i mora biti u stanju pružiti zadovoljavajući razlog za to (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/accountable) • -učinkovit - uspješan ili koji postiže željene rezultate (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/effective) • -uključiv - uključiva grupa ili organizacija pokušava uključiti mnogo različitih ljudi i sve ih tretira pravedno i jednako (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/inclusive)

00:20 – 00:40 **Čemu služe škole?**

Sada se možete dodatno baviti pojmom učinkovitosti. Izazov povezan s „učinkovitim institucijama“ jest taj što institucije mogu služiti različitoj svrsi, različitim skupinama stanovništva i različitim interesima. Neki će reći da je uloga škole pripremiti učenike za budući život, drugi da uloga škole nije samo osigurati učenje, već i socijalizaciju, te svakodnevnu dobrobit učenika.

- Zamolite učenike da pojedinačno odgovore na pitanje „Čemu služe škole?“, a zatim ih zamolite da rade u malim grupama i kreiraju plakat s naslovom: „Čemu služe škole?“, koji će sadržavati različita mišljenja svih članova grupe.

00:40 – 00:60 **Tko sam ja?**

• Sada se možete dodatno baviti pojmom uključivosti tako što ćete najprije razmotriti pojam različitosti.
• Kada govorimo o uključivosti često razmatramo različitost: „različite vrste ljudi“. Ali, što mislimo pod time? Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (UN CRC), članak 2., odnosi se na nediskriminaciju: Konvencija se primjenjuje na svako dijete bez diskriminacije, bez obzira na njihovu etničku pripadnost, spol, vjeru, jezik, sposobnosti ili bilo koji drugi status, bez obzira na ono što misli ili govori, bez obzira na obiteljsko porijeklo. Cilj održivog razvoja 16 uključuje spol, dob, invaliditet i skupinu stanovništva. Obično se različitost odnosi na kategorije kao što su:
- etnička pripadnost/rasa
- jezik
- osobe s invaliditetom
- spol
- dob
- religija
- socioekonomski status

Često se od nas traži da kažemo nešto o sebi koristeći zadane kategorije, dok je „slaviti različitost“ jednostavno, uobičajeno i politički korektno. Često se „formiraju različite kategorije koje se zatim pretvaraju u sustav nejednakosti“ (Ore 2003, str. 2). Prema Tracy Ore, problem nije u tome što se „bijelci i crnci razlikuju, nego što se bijelci smatraju superiornima“ (Ore 2003, str. 2). Ovaj mehanizam će se primjenjivati i na ostale različite kategorije kao što su: muškarci/žene, osobe s invaliditetom/osobe bez invaliditeta, mladi/stari...
• Ruth Cigman pita „U kojoj mjeri trebamo konceptualizirati razliku?“ (2007, str. 783). Ako ne konceptualiziramo i ne prikupimo podatke o „različitim kategorijama“, nećemo imati uvid u udjele tih kategorija na različitim pozicijama u javnim institucijama (prema spolu, dobi, invaliditetu i skupini stanovništva), kako se očekuje pod točkom 16.7.1. među pokazateljima cilja održivog razvoja 16.

• Zamolite učenike da se sami opišu uz pomoć tri riječi i napišu ih na 3 post-it papirića.
• Zatim ih zamolite da ustanu pojedinačno ili u malim grupama i zalijepe svoje post-it papiriće na zid učionice i pokušaju organizirati papiriće po temama ili kategorijama (po potrebi uz vašu pomoć).
• Da li riječi spadaju u gornje kategorije? (Napomena: aktivnost se može raditi online uz pomoć Padlet-a.)

NASTAVNI PLAN 3	**SNAŽNE INSTITUCIJE**
NASLOV:	**IMAMO LI SVI JEDNAK PRISTUP INSTITUCIJAMA?**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
CILJEVI:	• razmotriti što podrazumijeva pojam „uključive institucije“ i srodni pojmovi „učinkovitost“,„odgovornost“, „različitost“ • prepoznati neka značenja ovih ključnih riječi • razumjeti osnove o ulogama i odgovornosti uključivih institucija
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
PREDMETI	Svaki partner navodi različite predmete povezane s nacionalnim kurikulumom
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 3 Zdravlje i dobrobit - COR 4 Kvalitetno obrazovanje - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti

00:00 – 00:30	„U kojoj mjeri trebamo tretirati sve kao jednake?“ (Cigman 2007, str.783). Jedan od izazova uključivosti je odlučivati o tome kada je prikladno ljude tretirati kao jednake, a kada ih tretirati drugačije. Cilj održivog razvoja 16 odnosi se na „jednaki pristup“, koji je povezan s „jednakošću“. Jednakost znači da svi imaju pravo na isto, ali i to može rezultirati društvenom nepravdom (kao što je prikazano na slici). Na slici vidimo da osoba koja je viša ima jednako pravo kao i ostali, iako mu to nije potrebno da gleda utakmicu. U pokušaju stvaranja „jednakih mogućnosti“ često koristimo pojam „pravičnosti“, koji pruža različite odgovore različitim pojedincima, kako bi im se omogućilo postizanje sličnih rezultata. Prve dvije slike predstavljaju institucije koje nisu uključive, u kojima postoje prepreke za sudjelovanje koje se pokušavaju kompenzirati i pronaći post-hoc rješenja. Posljednja slika predstavlja uključive institucije. Institucije koje su otvorene, odgovorne i koje uklanjaju prepreke za sudjelovanje svih članova društva. • Zamolite učenike da pogledaju slike u Prilogu 8. i opišu što vide te istraže pojmove „jednakosti“, „pravičnosti“ i „uključivosti“. Zamolite ih da razmisle o trenucima i situacijama kada su sami iskusili ili vidjeli kako za nekog drugog postoje : - prepreke za sudjelovanje? - osjećaj isključenosti? - osjećaj uključenosti? Da bi dovršili ovaj zadatak, učenici mogu: • napisati kratki tekst formata Twitter (280 znakova) • uslikati fotografiju koja predstavlja jednu od gore navedenih situacija (u idealnom slučaju, i tekstovi i fotografije koristit će se na društvenim mrežama u sklopu projekta *Walk the Global Walk*).

00:30 – 1:00	**Pojmovnik** • Zatražite od učenika da izrade zajednički razredni internetski pojmovnik ključne terminologije koja se koristi u okviru cilja održivog razvoja 16. Evo nekih pojmova koji bi mogli biti uključeni: - odgovoran - netko tko u potpunosti odgovara i stoji iza onoga što radi i mora biti u stanju pružiti zadovoljavajući razlog za to (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/accountable) - učinkovit - uspješan ili koji postiže željene rezultate (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/effective) - uključiv - uključiva grupa ili organizacija pokušava uključiti mnogo različitih ljudi i sve ih tretira pravedno i jednako (https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/inclusive) - etnička pripadnost/rasa - jezik - invaliditet - spol - dob - religija - socioekonomski položaj

NASTAVNI PLAN 3	**SNAŽNE INSTITUCIJE**
NASLOV	**TKO IMA MOĆ?**
DOBNA SKUPINA:	11-18
PROCIJENJENO TRAJANJE:	1 sat
CILJEVI:	• razmotriti što podrazumijeva pojam „uključive institucije“ i srodni pojmovi „učinkovitost“,„odgovornost“, „različitost“ • prepoznati neka značenja ovih ključnih riječi • razumjeti osnove o ulogama i odgovornosti uključivih institucija
Osnovne stečene kompetencije	☑ Sustavno razmišljanje ☑ Predviđanje ☑ Normativna kompetencija ☑ Strateška kompetencija ☑ Suradnja ☑ Kritičko razmišljanje ☑ Samosvijest ☑ Integrirana kompetencija rješavanja problema
Uključeni ciljevi održivog razvoja	COR 16 Mir, pravda i snažne institucije COR 1 Iskorjenjivanje siromaštva - COR 2 Iskorjenjivanje gladi - COR 3 Zdravlje i dobrobit - COR 4 Kvalitetno obrazovanje - COR 5 Rodna ravnopravnost - COR 11 Održivi gradovi i zajednice - COR 13 Odgovor na klimatske promjene - COR 17 Partnerstvo za ciljeve
Online verzija	Sve online alternative aktivnostima na nastavi (F2F) označene su ovim simbolom 💻

Opis aktivnosti

00:00 – 00:30

Tko je na poziciji moći

Prvi pokazatelj imaju li institucije odgovorne, uključive, participativne i reprezentativne procese odlučivanja je:

- udio osoba na pozicijama moći (prema spolu, dobi, invalidnosti i skupini stanovništva) u javnim institucijama (nacionalna i lokalna zakonodavna tijela, javne službe i pravosuđe) u odnosu na nacionalnu raspodjelu
- udio stanovništva koji vjeruje da je odlučivanje uključivo i odgovorno prema spolu, dobi, invaliditetu i skupini stanovništva

00:00 – 00:10

• Zatražite od učenika da istraže udio osoba na pozicijama moći (prema spolu, dobi, invaliditetu i skupini stanovništva) - to se može učiniti na razini škole, lokalne i/ili državne vlasti. Možete odabrati određeni aspekt različitosti, npr. omjer muškaraca i žena u instituciji, te koliko jednih ili drugih ima na pozicijama moći u toj instituciji? Ili prema dobnim skupinama ili etničkoj pripadnosti, itd.

00:10 – 00:25

• Aktivnost se može izvoditi pojedinačno ili u grupama, a zatim možete razgovarati o razlozima određene razine zastupljenosti različitih skupina stanovništva i njihovom utjecaju. Na primjer, ako se tijelo koje donosi odluke sastoji samo od muškaraca starijih od 50 godina, kako će oni donositi odluke koje su uključive i podržavaju samohrane majke od 20 - 30 godina?

Je li naša škola uključiva?

Drugi pokazatelj imaju li institucije odgovorne, uključive, participativne i reprezentativne procese odlučivanja je:

- udio stanovništva koji vjeruje da je odlučivanje uključivo i odgovorno prema spolu, dobi, invaliditetu i skupini stanovništva

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (UN CRC) propisuje kako slijedi:

- Sve osobe mlađe od 18 godina imaju sva prava sadržana u Konvenciji.
- Najbolji interesi djeteta moraju biti glavni prioritet u svim odlukama i postupcima koja se tiču djece.
- Svako dijete ima pravo izraziti svoje stavove, osjećaje i želje o svim pitanjima koja ga se tiču, a stajališta djeteta treba uzeti u obzir i shvatiti ozbiljno. Ovo se pravo primjenjuje u svakom trenutku, na primjer, tijekom imigracijskog postupka, odluka o stanovanju ili svakodnevnog života djeteta.
- Svako dijete mora biti slobodno u izražavanju svojih misli i mišljenja i mora imati pristup svim vrstama informacija, u mjeri dopuštenoj zakonom.

Dakle, slušati „glas učenika“ trebao bi biti jedan od znakova uključive škole.

- Zamolite učenike da sastave kratak upitnik kako bi otkrili smatraju li da je donošenje odluka u školi „uključivo i odgovorno“. Aktivnost se može izvoditi na razini cijelog razreda ili u manjim grupama, a upitnik se može primijeniti na razini razreda, godine ili cijele škole.
- Koraci za izradu upitnika su sljedeći:

1. Odabir sudionika (razred, godina, škola)
2. Sastavljanje upitnika: koja pitanja želimo postaviti? Kako napraviti „neutralna“ pitanja koja učenicima ne sugeriraju odgovore?
3. Da li upitnik provesti na papiru ili online

Primjeri mogućih pitanja:

- dob
- spol

Smatrate li da imate pravo izraziti svoje stavove, osjećaje i želje u školi općenito u razredu

Smatrate li da se vaši stavovi uzimaju u obzir i shvaćaju ozbiljno

1 nikad/uopće ne
2 rijetko
3 ponekad
4 u većini situacija
5 uvijek/u potpunosti

- Imate li neki prijedlog za razvijanje uključivog i odgovornog odlučivanja u školi? (kratak odgovor)

IDEJE ZA DODATNI RAD

Tko je na poziciji moći?
Ovu aktivnost biste mogli proširiti raspravom među učenicima, na način da učenici predstavljaju različite skupine stanovništva.

Je li naša škola uključiva?
4. Kratko prezentirati upitnik i zašto postavljate pitanja
5. Prikupljanje podataka
6. Analiza rezultata i pismeno prikazivanje istih, na primjer, pomoću dijagrama
7. Prezentiranje rezultata zajednici (razred, škola), uključujući preporuke za poboljšanje

Figure 14: Proportion of women and men in single/lower houses of parliament, November 2018

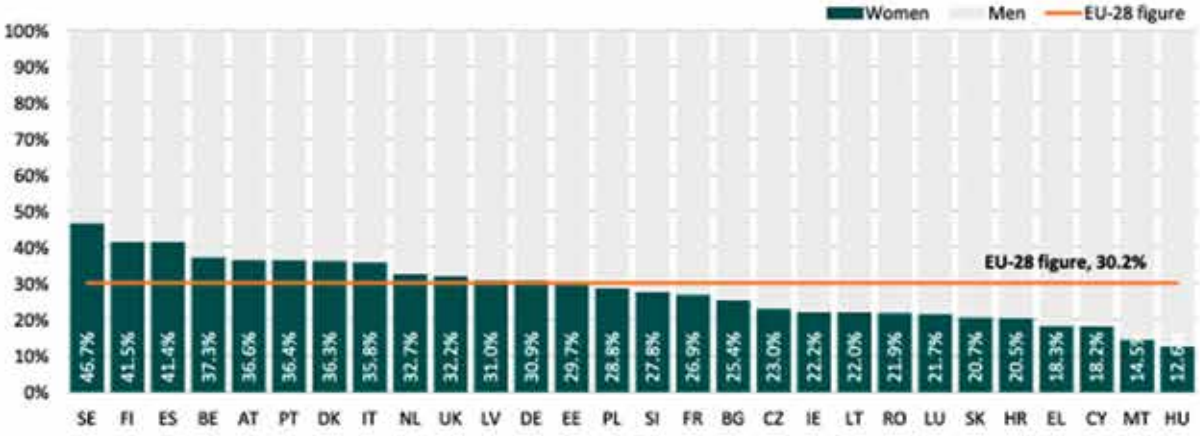

Source: EIGE Gender Statistics Database

Figure 15: Proportion of female members of the European Parliament, November 2018

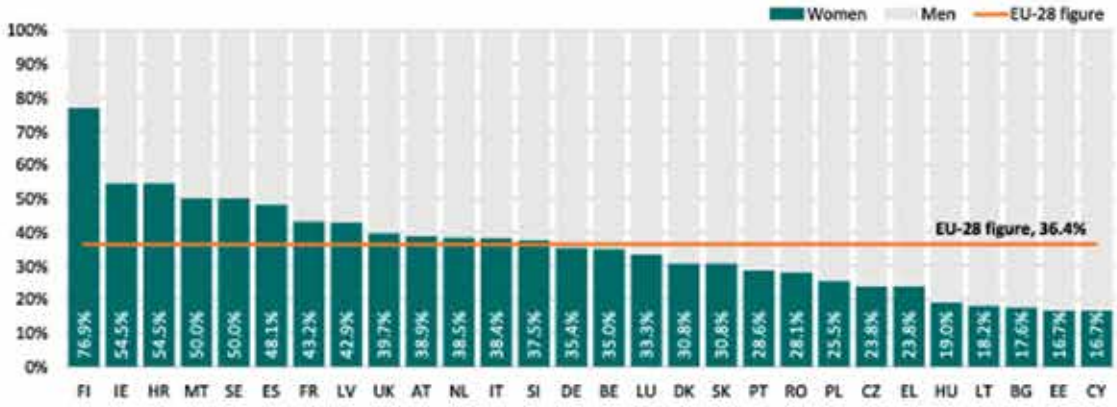

Source: European Parliament

Figure 16: Proportion of women and men in governments (senior minister positions), November 2018

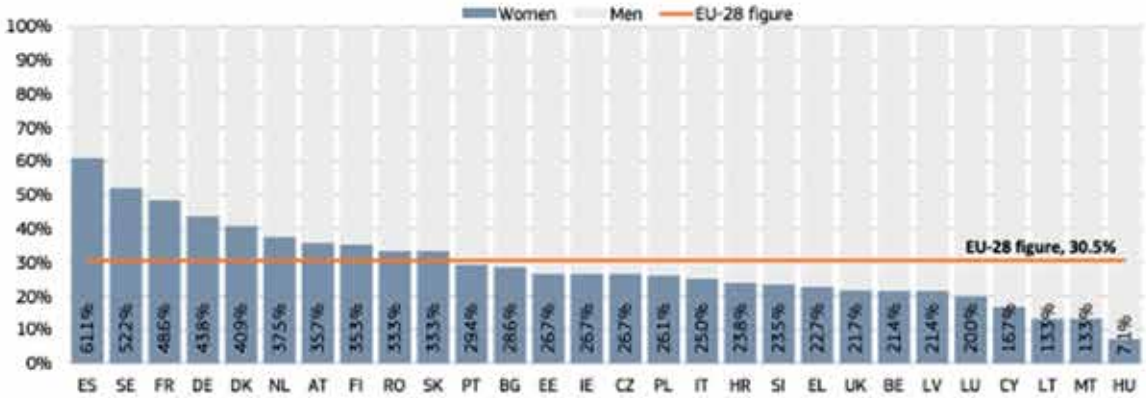

Source: EIGE Gender Statistics Database

Data for Latvia refers to 2018Q3, the new cabinet was not yet appointed during the 2018Q4 update.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en_1.pdf

Primjer podataka o ravnopravnosti spolova za Albaniju.
Dostupno na https://country-profiles.unstatshub.org/
Klikom na opciju “View Dashboard” prikazat će se opcija usporedbe zemalja (vidi dolje).

Zastupljenost žena u parlamentima (postotak)
https://undesa.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/c6d78d35533f4f778602b9d299b30594

PITANJE ZA RAZMIŠLJANJE 4

Nakon što ste upotrijebili neke ili sve ponuđene materijale, kakav su utjecaj imali na:

- vas kao nastavnika (znanje, vještine, samopouzdanje, vrijednosti)
- • vaše učenike (znanje, vještine, samopouzdanje, vrijednosti)

PITANJE ZA RAZMIŠLJANJE 5:

Kakvu daljnju podršku i smjernice trebate da biste obrazovanje za globalno građanstvo još bolje primijenili u svom radu?

Co-funded by
the European Union

Regione Toscana

OXFAM Italia

intercultura

Mobilizing European young people in support of the sustainable Development Goals

Bucharest City Hall

CARDET

Cyngor Sir Gâr Carmarthenshire County Council

AURORA
REGIONALNI KOORDINATOR ISTRE
COORDINATORE REGIONALE DELL' ISTRIA

University of Glasgow

RÉGION
NORMANDIE

institut international
des droits de l'Homme
et de la paix

agenda 21
Asociatia de Asistenta si Programe pentru Dezvoltare Durabila

aidglobal

actionaid